

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΑ'.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 23 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1913

ΑΡΙΘΜΟΣ 501

ΤΑ ΓΙΑΝΕΝΑ ΠΕΣΑΝΕ ΖΗΤΩ Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ - ΖΗΤΩ Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ

ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ. Ἡ νίκη.

ΓΡΑΚΧΟΣ ΓΡΑΙΚΟΣ. Τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι...

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Στὸν Π. Λυμπερόπουλο.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ. Ματιές καὶ σκέψεις.

Α. ΜΑΒΙΑΝΗΣ. Σονέτα.

Δ. Ν. Μεταφράζετε τοὺς Ἀρχαίους.

ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΒΣΚΗ. Οἱ κατάδικοι στὴ Σιβηρία (μετάφρ.
Δας Ἰουλίας Δημητριάδη).

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ. Δίπλα στὰ ὀνόματα τῶν Schumann καὶ
Saint-Saens.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Ἐπιθεώρηση.

ΡΑΧΗΑ τὰ τέκνα κλαίει...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ. Μνημόσυνο - Παρηγορητίσσα.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ «Ἀρχισυνάχτης» (συνέχεια).

ΩΡ ΚΑΙ ΚΕΙ. - Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. - ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟ-
ΣΗΜΟ.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΑΒΙΑΝΗ

Ἡ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν
«Ἀπάντων» τοῦ ἀληθμονότου Μαβί-
λη, παρακαλεῖ ὅσους ἔχουν γράμματα
του νὰ τῆς τὰ στείλουν στὰ γραφεῖα τοῦ
Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου (4 Λέκα) γιὰ
νὰ δημοσιευθοῦν στὴν ἔκδοσιν. Τὰ γράμ-
ματτα αὐτὰ θὰ ἀντιγραφοῦν καὶ θὰ ἐπι-
στραφοῦν ἀμέσως.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Ἢ φωνὴ μου, στῆς νύχτας τ' ἅγια βάθη,
Εἶναι ἢ πηγὴ, πὺν στὰ σκοτάδια ἔχασθη
Τῆς γῆς καὶ πλούσια στὴν ἔρμιαν ἐφάνη,

Κ' ἡ ἔρμιὰ τὴν ἀποδέχτηκε καθάρια,
Σὰν ποτάμι πὺν τρέχει σὲ λιθάρια
Κι ὡς τὸ πικρὸ τὸ πέλαο γλυκεριὰ φτάνει.

«Στρατιῶτες, ἀδερφοί μου, στὰ λαγκαθία
Νεκροί, στίς ρεμματιές καὶ στὰ σκοτάδια,
Ἦ καλοί μου, ἀπ' τὸ βόλι θερισμένοι

Κι' ἀπὸ τίς λόγχες μ' ἀνοίχτὰ τὰ μάτια
Σκληρὰ ριγμένοι ἀπ' τοῦ πολέμου τ' ἄτια,
Ἦσᾶς ζητᾷ ἡ ψυχὴ μου, σὰ νὰ βγαίνει

Τῆ νύχτα τούτη, πνίγοντας τὸν παιάνα,
Μὴν ἀκουστῆ ἀπὸ ἀδερφὴν ἢ μάννα
Κι' ἄγρια βουνὰ καὶ πλούσιους κάμπους σκίξει,

Πὺν ἀναδεύονται οἱ ἴσκιοι ἀρματωμένοι,
Σὰ δέντρα, πὺν ὁ βοριῆς λυγáει καὶ σαίνει,
Ριζωμένοι, ὅπου στήσαν μετερίζι.

Ἦ ἀδερφοί, ὦ στρατιῶτες, σὰν τὸ ἀηδόνι
Ἦ λυγμὸς τὸν καμὸ κατευοδῶνει,
Μὰ εἶν' ἄσωτος καὶ γένεται ἕμνος τώρα,

Στὴ νύχτα πλούσιος—κι' ἄξαφνα ἀναβράει,
Σὰν τῆς μάχης τὴ σάλπιγγα ξυπνάει,
Κεραυνός, τοῦ πολέμου σκεῖ τὴ μπόρα!

Ἦ ἴσκιοι τοῦ Σαραντάπορου, ὅπου βράχοι,
Ἦ ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο ὡς τὴν Ἀητοράχη,
Ξυπνάτε καὶ σαλεύετε οἱ πεσμένοι!

Δεχτήτε, ὦ ἅγιοι, στῆς νυχτὸς τὰ σκότη,
Μνημόσυνον ἀπ' ὄνανε στρατιῶτη
Πὺν δέεται, μὲ ψυχὴ γονατισμένη!

ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΣΣΑ

Παρθένα μάννα, τοῦ στρατοῦ σου ἀσπίδα,
Τῶν προῶμων μυγδαλιῶν θὰ ρέψ᾽ ἢ ἐλπίδα,
Στοὺς βωμοὺς τῆς Ἑπίρου, ὅπου φλογίζουν;
Παρθένα μάννα, ἐσώθη τὸ φεγγάρι,
Ποῦ φώταε τὴ μεγάλη σου τὴ χάρη
Κι' οἱ ἀρματωμένοι τοὺς ναοὺς φροντίζουν,

Σὲ ρημοκλήσια, ὅπου μιὰ φλόγα τρέμει
Τοῦ χλωμοῦ καντηλιοῦ σου, καὶ οἱ ἀνέμοι
Κ' ἢ βροχὴ παραδέρνουν νὰν τὴ σβύσουν
Κ' οἱ λαβωμένοι, βόγγουν γιὰ τὰ χάρδια,
Τὰ δροσοπάρογά σου, στὰ σκοτάδια,
Μεταλαβὴ τους πρὶν νὰ ξεφυγίσουν.

Κυρά, ποῦ δρόσο ἐρήγχαν τὰ μαλλιά σου,
Νὰ κοιμηθῆ ἢ σκλαβιά στὴν ἀγκαλιά σου,
Ὅπου μπροστά σου ὄση εἶναι δάφνη στέκει
Κι' ὄσο λιβάνι γιὰ τὰ γόνατά σου
Κι' ἀπ' τὴν παρηγορήτραν ὁμορφιά σου
Παίρνει ὄση χάριν ἔχει τὸ τουφέκι·

Ποῦ τὰ βαθεῖα Γιαννιώτικα περβόλια
Μοσκοβολᾶν γιὰ τὴ δικὴ σου ἀνάσα,
Ποῦ τάμα σου ἔχρυσόσανε τὰ βόλια
Καὶ ἡ ἔρημὴ πολιτεία σοῦ ἐτάχτη πᾶσα
Σὰ νύφη καὶ σὰ χήρα, ὅπου τὴ δόλια
Μοῖρα τῆς σκέπει σὲ καλόγριας ράσα,

"Ἀπλωσ' τὰ χέρια στὸ χαμὸ—κι' ἄς γύρει
Ἡ χάρη σου, καθὼς σὲ πανηγύρι,
Παντάνασσα, κι' ἄς βρεῖ τὸ μονοπάτι,
Πέρα ἀπ' τὸ δρόμο, μὲ κορμιὰ στρωμένο,
Ποῦ περιμένει τὸ συγυρισμένο,
Γιὰ νὰ σὲ πάει, στὰ Γιάννενα, ἄσπρον ἄτι!

Παρθένα μάννα! τὸ πικρὸ ποτήρι
Ὅς τὴν στερνὴ τῶπιμαε στάλα· δράμε,
Ἐκεῖ, ποῦ τὰ ἴδια σπλάχνα σου ξεσκίζουν·
"Ἀνοιξ' τὸ δρόμο, ἀκοίμητη, νὰ πάμε·
"Ὅπου τουφέκι καὶ λιβανιστήρι·
Οἱ ἀρματωμένοι τοὺς ναοὺς φροντίζουν!
Στὸ ναὸ σου, ὄλος νὰ μπῆ ὁ στρατός σου, κάμε!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

— Εὐτυχισμένοι οἱ Μυτιληνοὶ ποῦ μαζί μὲ τὴ λευτε-
ριά τους ἔχουνε καὶ τὸ θίασο τῆς Μαρίκας Κοτοπούλη ποῦ
προχτὲς ἔφυγε γιὰ κεῖ γιὰ νὰ δώσει σειρὰ ἀπὸ διαλεχτά
ἔργα. Ἡ κοινωνία τῆς Μυτιλήνης εἶναι ἀρκετὰ μορφωμέ-
νη ὥστε ὁ θίασος θὰ κάνει χρυσὲς δουλιές.

ΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΩ ΚΑΙΣΑΡΙ...

Ξαναδιάβασα τὸ «Ἡρώων καὶ Μαρτύρων αἷμα»
τοῦ Ἰδα—καὶ τὸ χρωστᾶω τοῦτο στὸν «Καίσαρα»
ποῦ στὸν περασμένο «Νουμᾶ» (σελ. 25 «Καὶ σὺ
Βροῦτε;») ἀπαντᾷ μὲ λόγια τοῦ Ἰδα στοῦ Βροῦ-
του τὸ Ἀνάθεμα. Τὸ ξαναδιάβασα τὸ «προφητικὸ»
βιβλίον καὶ στὸ τέλος συλλογίστηκα:

— Δὲν μποροῦσε τάχα μὲ τὸ ἴδιο βιβλίον ν' ἀ-
παντήσῃ κι ὁ Βροῦτος στὸν Καίσαρα;

Γιατὶ ἀλάκαιο τὸ βιβλίον, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ
τέλος, εἶναι μιὰ φτυσιὰ κατὰ τοῦ Βούργαρου καὶ μιὰ
ἔρευνα προσεκτικὰ ποῦ τελιώνει στὸ συμπέρασμα
πὼς ἡ Μακεδονία ἐλη πέρα πέρα εἶναι Ἑλληνική,
εἶναι δικιά μας.

Ὡστόσο ὁ «Καίσαρ» βρῆκε στὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ
στὸ Κεφάλαιο «Φυλακὴ» λόγια πειστικὰ γιὰ ν' ἀν-
τικρούσῃ τὸ Βροῦτο. Ὁ ἥρωας τοῦ βιβλίου, ὁ Ἀλέ-
ξης, κουβεντάζοντας μὲ κάποιον Βούργαρο φυλακι-
σμένο στὴς φυλακὲς τῆς Σαλονίκης, τοῦ λέει: «Ἄς
πολεμούσαμε καὶ οἱ δυὸ μαζί; (Ρωμαῖοὶ δηλ. καὶ Βούρ-
γαροι), συντροφικὰ, ἄς διώχναμε τοὺς Τούρκους, καὶ
ἔπειτα εἴχαμε καιρὸ γιὰ μοιρασιές».

Ἄ, καλὰ. Ἰσαμε δὴ ὁ Ἰδας ἀντικρούει τὸ Βροῦ-
το. Μὰ ὑπάρχει καὶ συνέχεια καὶ πτὴ συνέχεια αὐτὴ
— π' ἀνάθεμά τ' ἔχει! — ὁ Ἰδας συμφωνεῖ μὲ τὸ Βροῦτο.
Καὶ δριστε:

«— Μοῦ φαίνεται (τοῦ λέει ὁ Βούργαρος φυ-
λακισμένος) πὼς δὲ θὰ εἶταν ἀδύνατο νὰ κάναμε κά-
ποιο συμβιβασμὸ ἂν εἶταν ὅλοι λογικώτεροι. Σὰς ἀ-
φίνομε τοὺς δικούς σας πληθυσμούς. Ἀφίστε μας
τοὺς δικούς μας.»

«— Τότε ἀφίστε μας καὶ σεῖς τοὺς πληθυσμούς
μας τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.»

«— Εἶναι μειονοψηφία.»

«— Ἄς εἶναι, πρέπει νὰ χουν τὴν αὐτονομία
τους καὶ οἱ μειονοψηφίες, ἀφοῦ μάλιστα λέγεστε τό-
σο φιλελεύθεροι. Τὸν ἔθνομὸ ἐνὸς τόπου τὸν κανο-
νίζουν τὰ μεγάλα κέντρα, οἱ πολιτείες, ὁ πολιτισμὸς
ἔρχεται ἀπὸ τὴς πολιτείες, καὶ ἔταν οἱ πολιτείες εἶ-
ναι Ἑλληνικές...»

«— Δὲν μπορείτε νὰ παυτῆτε κάθε πολιτεία ἢ
χωρὶν ποῦ κατοικεῖται ἀπὸ Ἑλληνας; τότε ἡ Μασ-
σαλία εἶναι δική σας, καὶ ἡ Ὀδέσσα τὸ ἴδιο.»

— Τὴν ἴδια παρατήρησιν ἴσα ἴσα σκόπευα νὰ
σὰς κάμω. Σεῖς θέλετε νὰ κάμετε δικὸ σας τὸ δι-
μέρισμα τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ τὸ Μοναστήρι, ἐπειδὴ
βρίσκονται μερικὰ χωρὶά ἐκεῖ ποῦ μιλοῦν εἰς μακε-
δονικὴ γλῶσσα, ποῦ τὴ λέτε σεῖς Βουργάρικη...»

Καὶ ξακολουθεῖ στὸν ἴδιον τόνο ἀλάκαιο τὸ κε-

φάλαιο «Φυλακή» γιὰ νὰ τελιώσει μὲ τάθνατα τοῦτα λόγια: «Εἶναι ἡ ζωὴ σας τὰ κομμάτια, γιατί ἡ Μακεδονία εἶναι χώρα Ἑλληνική. Ἄν, ἐπειδὴ εἶναι πλούσια, τὴ λυμπήξεθε καὶ βελθῆκατε νὰ τὴν πάρετε, δικὸς σας λογαριασμὸς, ἀλλὰ ἐμᾶς θὰ μᾶς βροῦτε μπροστὰ σας πάντα».

Βλέπετε παίρνω τὰ ἐπιχειρήματά μου ἀπὸ τὸ ἴδιο βιβλίο του, ἀπὸ τὸ ἴδιο κεφάλαιο πού τὰ παίρνει κι ὁ Καίσαρ καὶ σᾶς παρουσιάζω ἔτσι τὸν Ἴδα Ἰανὸ διπρόσωπο πού μὲ τὰ μισό του μοῦτρο νὰ χαμογελάει στὸ Βρούτο καὶ μὲ τὸ ἄλλο μισό του νὰν τοῦ ἀγριεύει! Κι ἔμωσ ὁ Ἴδας καὶ σ' αὐτό του τὸ βιβλίο καὶ στάλλα του, καὶ σὲ ἕλ' ἀκόμα τὰ πολιτικά του ἄρθρα πού φανήκανε στὸ «Νουμά», ἓνα πρόσωπο δείχνει, μιὰ ἀρχὴ ὑποστηρίζει, ἓνα σύστημα πολιτικὸ καταστρώνει πὼς πρέπει «νὰ κουνηθοῦμε ἔθνικά», ἀκόμα καὶ πὼς πρέπει «νὰ ἐκμεταλλευτοῦμε τὸ φόβο πού δίνουνε στὸν Τοῦρκο οἱ Βούργαροι καὶ νὰ κάνουμε συμμαχία μὲ τοὺς Βουργάρους», μὰ δὲ βλέπω νὰ λέει πουθενὰ πὼς πρέπει νὰ θυσιάσουμε στὸ βωμὸ μιᾶς τέτιας συμμαχίας χιλιάδες ἄμετρες Ἑλληνικὸ πληθυσμὸ.

Μὰ τὸ κάτω κάτω τί σημαίνει ἂν ὁ Ἴδας διαφωνεῖ μὲ τὸ Βρούτο; Ὁ Ἴδας βλέπει σὰν ποιητὴς τὰ πράγματα μερικὲς φορὲς μέσα στὰ βιβλία του κι ὁ Βρούτος τὰ βλέπει σὰν πολιτικός. Ὁ Ἴδας τάγραφε τὰ βιβλία του γιὰ νὰ κεντρίσει τὴ Φυλὴ καὶ σ' ἓναν τέτιο σκοπὸ χωράει μπόλικη ποίηση. Στὰ πολιτικά του ἔμωσ ἄρθρα ὁ Ἴδας τὸν ποιητικὸ φανὸ τὸν ἀφίνει καταμέρος καὶ μόνο τὸ πολιτικὸ μέτρο μεταχειρίζεται, μετρώντας τὰ γεγονότα καὶ τίς βλέψεις του. Καὶ ποιὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἴδα μπορεῖ ὁ «Καίσαρ» νὰ μᾶς παρουσιάσει σήμερα γιὰ νὰ μᾶς πείσει πὼς ὁ Ἴδας ἀκολουθώντας τὰ γεγονότα, ὅπως ξετυλιχτήκανε σήμερα, καὶ κρίνοντάς τα, δὲ θάφτανε στὸ συμπέρασμα ποῦφτασε ὁ Βρούτος;

Τί ἀναθεμάτισε ὁ Βρούτος; Τὸ πὼς κλείσαμε συμμαχία δίχως νὰ συναγρικηθοῦμε πρῶτα μὲ τοὺς συμμάχους μας, πού δὲν εἶναι καὶ δὲ δειχτήκανε καὶ τόσο καλόπιστοι, γιὰ τὴ μοιρασιά. Σ' αὐτὸ συμφωνῶ καὶ γώ, συμφωνεῖ κι ὁ Λυδὸς Ποδαθρὸς στὴν «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση» τοῦ περασμένου «Νουμά» (Ἄπ' ἀφορμὴ τὸ Ἄνάθεμα Σελ. 33), θὰ συμφωνεῖ, ἐλπίζω, κι ὁ «Καίσαρ», ὅπως συμφωνοῦνε δὴ σήμερα ἕλ' οἱ Ρωμοί, καὶ θάτανε ἀστείον νὰ διαφωνεῖ μόνο ὁ Ἴδας «ὁ μόνος πού μπορεῖ νὰν τοῦ χαλάσει τὸ Ἄνάθεμα». Ὁ Λυδὸς Ποδαθρὸς μάλιστα, κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ βάζει τὸ ζήτημα περίφημα καὶ δικαιώτατα στὴ θέση του: «Τὸ ἀρχικὸ καὶ σοβαρώτατο λάθος, λέει, εἴταν ἡ ἔλλειψη συμφωνίας μὲ τοὺς συμμάχους στὴ μοιρασιά. Ἐξόν, ἂν βρέθηναι

ἡ Κυβέρνηση σὲ τέτια περίσταση, πού δὲν μποροῦσε νὰ κάνει ἄλλιως, ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΔΕΝ ὙΠΑΡΧΕΙ ΛΑΘΟΣ» — κ' ἔτσι δὲ χωρεῖ κι Ἄνάθεμα. Ὡστε ἔχι ὁ Ἴδας, μὰ ὁ Λυδὸς Ποδαθρὸς, μ' αὐτόνε τὸ συλλογισμὸ του, τοῦ τὸ χαλνᾷ τὸ Ἄνάθεμα τοῦ Βρούτου. Ὁ Ἴδας εἶναι περισσότερο σύφρωνος μὲ τὸ Βρούτο, παρὰ μὲ τὸν Καίσαρα. Τοῦ κάκου λοιπὸν τὸνε φαντάστηκε σύμμαχό του ὁ δεῦτερος.

Ἀποδίνοντας τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι δὲν μπορῶ νὰ μὴν τοῦ σφιξῶ τὸ χέρι πού συμβουλευτήκε ἓνα τέτιο τίμιον κ' ἔθνικὸ βιβλίο γιὰ νὰντικρούσει τὸ Βρούτο—τὸ ἴδιο βιβλίο πού τὸ συμβουλευτήκα καὶ γώ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ κ' ἔφτασα δυστυχῶς στὸ ἀντίθετο, νὰ βρῶ δηλ. τὸν Ἴδα ἀντὶ νὰ χαλνᾷ νὰ ὑποστηρίξει, ἀλοίμονο, τοῦ Βρούτου τὸ Ἄνάθεμα.

ΓΡΑΚΧΟΣ ΓΡΑΙΚΟΣ

ΡΑΧΗ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΚΛΑΙΕΙ.....

Ζήτω ὁ πόλεμος!!! Θὰ πάρουμε τόπους! Θὰ μεγαλώσῃ τὸ ἔθνος μας! Θὰ δοξαθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ μας! Θὰ σκοτώσουμε Τοῦρκους!!

— Ὅλα αὐτὰ ἐγίναν καὶ μάλιστα καλλίτερα παρὰ ὅσο τὸ περιμέναμε.

— Ἡ παληκαριά μας φάνηκε μεγάλη, ἢ περηφάνεια μας θαυμαστή! Ὅλα καλά!..

— Ἐπήραμε ἴσως τόπους! Ἐμεγάλωσε ἴσως τὸ ἔθνος μας! Ἐδοξάσθησαν οἱ ἀρχηγοὶ μας, ὁ Πρωθυπουργὸς μας ἐγινε παγκόσμιος, ἔφαγε κ' ἤπιε στὸ Λονδίνο μαζὶ μὲ τὰ μεγαλύτερα κεφάλια τῆς Εὐρώπης, ἐχαριεντίσθη, ἐχαριτολόγησε. Γιὰ Τοῦ, ὅπως λέγουν οἱ Κρητικοί. Τὰ κατάφερε τόσο περίφημα, πού θὰ μᾶς δώσουν ἔτι γυρεύουμε!!

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι θαυμάσια! Ἄλλὰ τὰ παιδιὰ μας, τὰ τιμημένα μας παιδιά, ὅσα ἐσκοτώθησαν καὶ ὅσα θὰ σκοτωθοῦν, γιατί δὲν ἐτελείωσε ἀκόμη ὁ πόλεμος, τὰ παιδιά μας τὰ χαμένα ποιὸς θὰ μᾶς τὰ δώσῃ πίσω;

Τὰ παιδιά μας πού κάθε μέρα σκοτώνονται ἢ πληγώνονται καὶ πεθαίνουν μέσα στὰ νοσοκομεία, πού τίποτα δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν ὅλα τὰ βότανα, ὅσα οἱ καλὲς, οἱ γλυκαίεες, οἱ εὐλογημένες βασιλοπούλες μας, μὲ τὰ χεράκια τους τὰ μωσκομυρισμένα, πού τοὺς βάζουν ἀπάνω στὶς πληγὲς τους, γιατί οἱ λαθωματιεῖς εἶναι φαρμακωμένες ἀπὸ τὸ βόλι τοῦ ἐχθροῦ!!

Θὰ μᾶς δώσουν χώρες καὶ χωριά, καὶ κάμπους καὶ ρουμάνια, μὰ τὰ χαμένα μας παιδιά, τ' ἄξια μας παληκάρια κανεῖς δὲ μᾶς τὰ δίνει πιά!!

Παρίσι

ΡΑΧΗ

Φ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΒΣΚΗΣ

ΟΙ ΚΑΤΑΔΙΚΟΙ ΣΤΗ ΣΙΒΗΡΙΑ

(Κομμάτι από το «Νεκρόσπιτο»)

Στις απόμερες κ' έρημικές γωνιές της Σιβηρίας, σκόρπιες ανάμεσα στις στέππες, στα βουνά ή στα χωριά δάσα, βρίσκονται μικρές πολιτείες, αληθινά ταπεινά ίσα με δυο χιλιάδες το πολύ ψυχές, με τὰ κληροίτες, τὴ μιὰ ἀνάμεσα στὴν ἀγορά, τὴν ἄλλη ἀπ' ἔξω, σιμὰ στὸ κοιμητήρι. Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους εἶναι Ἰσραβνικ, Τσίνοβνικ, δημόσιοι ὑπάλληλοι κάθε βαθμοῦ καὶ τάξης. Μὲ ἔλο τὸ ψυχρὸ τῆς κλίμα ἡ Σιβηρία δὲν εἶναι χώρα πού νὰ κακοπερῶ κανεὶς. Ἡ βαθεὶά τοῦ λαοῦ ἀμάθεια καὶ συντηρητικότητά, ἡ ἐναντίωσή του σὲ κάθε νεωτερισμὸ, κάνει τὰ πράματα νὰ τραβοῦνε τὸν παλιὸ τοὺς δρόμο σὰν ἐδῶ καὶ διακόσια χρόνια.

Οἱ Τσίνοβνικ ἀποτελοῦνε τὴν ἀριστοκρατία τοῦ τόπου. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα του, ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὴ Ρουσία μὲ τὴ λαχάρα τοῦ παρὰ καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ βάλουνε στὴν ἄκρη σὲ λίγον καιρὸ γερὸ κομπόδεμα, πού νὰ μπορέσουνε μ' αὐτὸ ν' ἀντικαταστήσουνε γλήγορα τὴν ἀγροικὴ καὶ πατριαρχικὴ ζωὴ τῆς Σιβηρίας μὲ τὰ θέλητρα τῆς Πετρούπολης ἢ τῆς Μόσχας.

Ὅμως, κανεὶς ἀπ' ὅσους πᾶνε καὶ δὲ μένει γιὰ πάντα. Ἐξαιρετικὰ βρίσκονται μερικοὶ πού ξέρουνε νὰ ζήσουν· αὐτοὶ παντρεύονται στὴ Σιβηρία γιατί νοιώθουνε πὼς ἔ σύνδεσμός τους μὲ τὸν τόπο, σημαντικὰ θὰ τοὺς χρησιμεύῃ γιὰ κάθε δουλειά τους. Μὰ οἱ ἄλλοι, γλήγορα στενοχωριοῦνται στὴ Σιβηρία καὶ ἀναθεματίζουνε τὴν ὥρα πού πατήσανε τὴ γῆς τῆς. Κοιτάζουν ὅπως ὅπως νὰ περάσουνε τὰ τρία χρόνια τῆς ὑπερεσίας τους, γιὰ νὰ μεταταθεῖνε ἄλλου, στὴ Ρουσία, ἔτοιμοι νὰ καταραστοῦνε τὴ Σιβηρία καὶ νὰ τήνε κοροϊδέψουν.

Ἐχουν ἄδικο· γιατί ἡ Σιβηρία εἶναι καλὸς τόπος. Τὸ κλίμα τῆς ἔξοχο· σ' ἔλα τὰ μέρη βρίσκονται ἔμποροι φιλόξενοι καὶ παραληθρὸς ξένοι· ἔχει κορίτσια καὶ γυναικὲς κρινορόδινες. Τὰ συνήθεια τοῦ λαοῦ σοδαρά. Ἀγρίπαππιες, πέρδικες καὶ κάθε λθγῆς κυνήγι· πετὰ στοὺς δρόμους. Γῆς καρποδότρα καὶ βλογγιμένη ἄμα ξέρῃς νὰ τὴν ἐ μεταχειριστῆς.

Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τίς μακαρισμένες πολιτείες, ὅπου οἱ ἀνθρώποι ἔχουνε τὴν καρδιά στὰ χεῖλια, γινώρισα τὸν Ἀλέξαντρο Πέτροβιτς Γκοριαντσιώφ. Ρουσσὸς ἀπὸ καλὸ σόι, εἶχε καταδικαστεῖ σὲ δέκα χρόνια κάτεργο, γιατί σκότωσε τὴ γυναῖκα του. Ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ποινὴ του, τὸν στείλανε γιὰ ὅλη του τὴ ζωὴ σὲ μιὰ ἀπὸ τίς σωφρονιστικὲς Σιβηριανὲς ἀποικίαι. Τὸ κανονικὸ εἶτανε νὰ μένῃ μὲ τοὺς ἄλλους ἐξόριστους, λίγο διάστημα ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία ὅμως ἐξαιρετικὰ εἶχε τὴν ἀδεια νὰ κάθεται σ' αὐτή. Κέρδιζε μάλιστα τὸ ψομί του δίνοντας μαθήματα τῆς γαλλικῆς γλώσσας, δουλειὰ μὲ μικρὸ

κέρδος σὲ τόπο πού τὰ γαλλικά, καὶ κάθε ἄλλη μάθησι δὲν εἶχε πέρασι. Συναντήθηκα μὲ τὸν Ἀλέξαντρο Πέτροβιτς γιὰ πρώτη φορά, σ' ἐνὸς προστοῦ γέρο-Τσίνοβνικ, πολὺ φιλόξενου, Ἰβάν Ἰβάνοβιτς Κόστικώφ, μὲ πέντε θυγατέρες. Ὁ Ἀλέξαντρος Πέτροβιτς τοὺς ἔκανε τέσσερις φορές τὴ βδομάδα μάθημα, παίρνοντας τριάντα καπίκια τὸ ἕνα.

Νέος ἀκόμα, μὲ φυσιογνωμία γιομάτη ἔκφραση. Δὲν τὸν ἔκανες πᾶνου ἀπὸ τριανταπέντε χρονῶ. Κοντός, ἀδύνατος, ὠχρὸς· ὅσο παίρνει, πολὺ καθαρός καὶ πάντα καλοντυμένος.

Μιὰ μέρα, ρώτησα τὸν Ἰβάν Ἰβάνιτς γι' αὐτόνε. Μὲ πληροφορήσε πὼς ὁ Ἀλέξαντρος Πέτροβιτς εἶτανε μορφωμένος καὶ μὲ καλὸς τρόπους, ἀλοιώτικα δὲ θὰ τὸν ἄφινε νὰ δίνῃ μαθήματα στίς θυγατέρες του· μού εἶπε ἀκόμα πὼς κατὰ βῆθος φαίνετανε μισάνθρωπος. Τὸν ἐθαύρασε ἕμως ἄνθρωπο ἱκνὸ, διαβασμένο, μὰ λιγόλογο. Μερικοὶ τὸν εἶχανε γιὰ τρελό, ἀδικα βέβαια, γιατί μὲ κανένα σημάδι δὲν τὸ φανέμωνε. Ἐμπαινε στὰ καλύτερα σπίτια τοῦ τόπου καὶ ὑποχρέωνε πότε τὸν ἕνα πότε τὸν ἄλλο, ἀντιγράφοντας τοὺς λογιῆς ἀναφορὰς ἢ ἄλλα ἔγγραφα. Ὅλοι πιστεύανε πὼς εἶτανε ἀπὸ ἀρχαία Ρουσσικὴ οἰκογένεια καὶ πὼς δὲν τοῦ λείπανε μήτε δικοὶ μήτε φίλοι. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἤθελε νὰ τοὺς ξέρῃ πιὰ. Ὅλος ἔ κόσμος εἶχε μάθει τὴν ἱστορία του. Εἶχε σκοτώσει τὴ γυναῖκα του σὲ στιγμὴ ἀκαταλόγηστης ζούλιας καὶ παραδόθηκε ἀμέσως στὴν ἐξουσία. Γιὰ τοῦτο ἡ ποινὴ του ἐλαττώθηκε κάμποσο. Τὰ τέτοια ἐγκλήματα ποτὲς δὲν κρίνονται· αὐστηρὰ στὴ Σιβηρία. Τὰ νομίζουνε τὸ περισσότερο ἐπεισόδια ἀξιολόγητα καὶ πὺ πολὺ συμπαθοῦνε παρὰ κατηγοροῦνε τοὺς δράστες. Μὰ μὲ ὅλη τὴ συγκάταχση τοῦ κόσμου, ὁ παρὰξένος αὐτὸς ἄνθρωπος ἔακολουθοῦσε νὰ ζῆ ἀποτραβηγμένος, κ' ἔδωκε ἀπὸ τὸ σπίτι του μόνο γιὰ νὰ πᾶ ἡ στὰ μαθήματά του. Στὴν ἀρχὴ δὲν τὸν πολυπρόσεξα, μὰ σιγὰ σιγὰ μού κίνησε τὸ διαφέρον. Εἶχε στὴ μορφὴ του κατὰ τὸ ἀνεξήγητο. Πάσχινα πολλὰς φορές νὰ πιάσω κουβέντα μαζί του. Πάντα του λιγόλογο μού ἀπαντοῦσε, σὰν ἀπὸ ἀναγκαστικὴ εὐγένεια, μὰ, δὲν ξέρω τὸ γιατί, ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ δὲν τὸν ἐξανασηλογοῦστικα.

Μερικὲς δουλειὲς μὲ ἀναγκάσανε νὰ λείψω γιὰ τρεῖς μῆνες. Σὰ γύρισα, τὸ χειμῶνα, ἔμαθα πὼς ὁ Ἀλέξαντρος Πέτροβιτς εἶχε πεθάνει· κατὰ τὸ χινόπωρο. Ἐβόυσε ὅπως εἶχε ζήσει, μονάχος, δίχως νὰ θελήσῃ νὰ κοιταχτῆ ἀπὸ γιατρό. Κανένας πιὰ δὲν τὸν ἐθυμότανε καὶ ἡ κάμαρά του εἶτανε ἀδεια. Ρώτησα τὴ γριὰ σπιτονοικοκυρὰ του, ἐλπίζοντας νὰ μάθω πὼς περνοῦσε τὸν καιρὸ του, καὶ ἂν ἄφησε κανένα χερσόγραφο. Μὲ εἶκοσι καπίκια, μού ἔδωσε ἕνα καλὰθι γιομάτο ἀπὸ χαρτιά δικὰ του καὶ μού εἶπε πὼς ἔξοκισε κ' ἔκαψε δυὸ πλικούς ἀκόμα. Δὲν μπόρεσα νὰ μάθω ἀπ' αὐτὴ τίποτα περισσότερο ἀπ' ὅσα ἴσα μὲ τότες εἶξερα. Τόσο εἶτανε λιγόλογο καὶ μαζεμένη. Μού δηγήθηκε πὼς ὁ νοικάρης τῆς μῆνες δλάκαιρους δὲν ἄνοιγε βιβλία, ἄλλοτε πολλὰς νυχτιὰς κατασειρὰ τὸν ἄκουγε νὰ πηγαινοέρχεται στὴν κάμαρά του, μιλώντας δυνατὰ. Ἀγαποῦσε πολὺ

τὴν ἐγγόνα τῆς καὶ τὴ μάθαινε νὰ διαβάζῃ. Πιὸ πολὺ τὴν ἀγάπησε σὰν ἔμαθε πὸς τὴ λέγανε Κάτια. Κάθε χρόνο τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνας, ἔκανε μιὰ λειτουργία γιὰ τὴν ψυχὴ κάποιου ἀγνωστοῦ ποὺ δὲν τὸν μαρτυροῦσε. Σιχινότανε τίς βρίζετε κ' ἔδωγαινε μόνο γιὰ νὰ πᾶν στὰ μαθήματά του. Ὁρῆστικη φοβερὰ, γιατί κάποιος ἢ νοικοκυρὰ του θέλησε νὰ τοῦ ξεσκονίσῃ τὴν κάμαρα, καὶ μόλις λίγα λόγια τῆς εἶχε πῆ τρία χρόνια ποὺ ἔμεινε σπίτι τῆς. Ρώτησα τὴν Κάτια ἂ θυμότανε τὸ δάσκαλό τῆς. Δὲ μὴ ἀποκρίθηκε, μὰ, γυρίζοντας καὶ κρύβοντας τὸ προσωπὸ τῆς κατὰ τὸν τοίχο, ἄρχισε νὰ κλαίῃ. Νά! λοιπὸν πὸς αὐτόνε τὸν παράξενο ἄνθρωπο βρέθηκε κάποιος νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Πῆρα τὰ χαρτὰ σπῆτι μου καὶ πέρασα μιὰ δλᾶκαιρη μέρα νὰ τὰ ξεσκαιλίζω. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἀξίζανε γιατί εἶτανε ἀντίγραφα ἀπὸ διάφορες μελέτες. Μέσα στὸ σωρὸ βρήκα ἓνα μεγάλο χερόγραφο μισοτελειωμένο, ληρομημένο φαίνεται ἀπὸ τὸ συγραφέα του. Σ' αὐτὸ εἶτανε ἱστορισμένη ἡ ζωὴ δέκα χρόνων τοῦ Ἀλέξανδρου Πέτροβιτς ποὺ πέρασε στὸ κάτεργο. Δῆγησῃ γραμμην βέβαια σὲ διάφορες ἐποχάς, δίχως τάξῃ καὶ συνέχεια. Σὲ κάμποσα μέρη, ἡ ἀφήγησῃ κοβότινε στὴ μέσῃ καὶ ἀκολουθοῦσαν μερικὲς ἱστορίες ἢ τίποτα σκοτεινὲς καὶ φριχτὲς θύμησες, ποὺ ἔγραφε ὁ κακότυχος, φαίνεται, ἀπὸ ἀνάγκη κάποιος ἀγνωστῆς δυνάμει. Πέρασα τὰ ἀπομνημονέματα αὐτὰ πολλὰς φορὰς· πίστευε κανεὶς πὸς γραφτήκανε ἀπὸ τρελό. Ὅμως τὸ ἴδιο δὲν ἀλήθευε καὶ γιὰ τὸ χερόγραφο τῆς ζωῆς του στὸ κάτεργο. Ἐκεῖ, μὲ τραβοῦσε κάποιος μεγάλο διαφέρο. Νέος κόσμος, ποὺ δὲν εἶχα φανταστῆ τὴν ὕπρξῃ του ὡς τὰ τότες, μοῦ φανερώθηκε ἄξαφνα, σὰ διάβασα τίς παράξενες αὐτὲς σελίδες γι' ἀνθρώπους ποὺ ἔλοι μας τοὺς ὀνομάζουμε ἀποδράματα τῆς κοινωνίας.

Μπορεῖ νὰ ἔχω ἄδικο, νομίζοντας πὸς ἄλλοι, ὅπως ἐγὼ, θὰ νοιώσουνε τίσο διαφέρο γιὰ τὸ χερόγραφο αὐτό. Ὅσοι τὸ διαβάσουνε ἄς κρίνουν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΤΑΦΡΑΖΕΤΕ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ

Τὸν τίτλο τὸν δανερίζουμαι ἀπὸ ἓνα ἄρθρο τοῦ Κωστῆ Παλαμά ποὺ τυπώθηκε στὰ 1903 στὸ «Νουμά» (ἀριθ. 66 καὶ 73).

Ὅ,τι ὀνειροπόλησε καὶ κήρυξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσῃς του ὁ «Νουμάς» καὶ ὅ,τι ἐπιταχτικὰ ζήτησε ὁ Παλαμάς, νά, πούρηται σήμερα καὶ τὸ σαρκῶνει ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Γ. Φέξῃ. Μετάφρασε σκεδὸν ὅλους τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ λογογράφους. Καὶ τὴ μετάφρασή τους τὴν μπιστεύτικε ὄχι σὲ σχολαστικὸς Ἑλληνιστὲς, μὰ σὲ ποιητὰς καὶ λογογράφους. Ὅστε ὄχι πιά μετάφραση ξερή, μὰ ξαναζωντάνεμα τῶν ἀρχαίων μᾶς ἔδωσε μὲ τίς ἐκδοσὲς του.

Τελευταῖα μᾶς σταλθήκανε στὰ γραφεῖα μας τρία βιβλία. Ἐνας τόμος τοῦ Λουκιανου, μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν Ι. Κουτυλάκη, ὁ «Προμηθεὺς δεσμώτης» τοῦ Αἰσχύλου, μεταφρασμένος ἀπὸ τὸ Ι. Ζερβὸ καὶ ὁ «Πλοῦτος» τοῦ Ἀριστοφάνη, μεταφρασμένος ἀπὸ τὸ Μάρκο Αὐγέρη. Καὶ τὰ τρία βιβλία τὰ διαβάσαμε καὶ στὸ τέλος ἓνα «μπράβο» ξέφυγε ἀπὸ τὰ χεῖλια μας. Ὅχι πὸς μᾶς ἱκανοποίησε τέλει ἡ γλώσσα τους,* (μιζοδάρβαρη, νὰ τὴν ποῦμε, δημοτικὴ, ἂν καὶ αὐτὴ κάνει τὴ δουλιὰ τῆς, ἀρνητικὰ πάντα, ἀφοῦ πειθαναγκάζει τὸν ἀναγνώστη νὰ ξεχνᾷ πὸς ὑπάρχει καὶ καθαρεύουσα), ἀλλὰ γιατί μπορέσαμε νὰ διαδάσουμε τρία ἀρχαῖα βιβλία χωρὶς νὰ κουραστοῦμε καθόλου, ἄσκοπα κ' εὐχάριστα, ζαπλωμένοι στὸ κρεβάτι μας, σὰ νὰ διαβάσαμε ρομάντσο.

Καὶ νά, τὸ μεγάλο κέρδος. Νὰ διαβάζονται σὰ ρομάντσο οἱ ἀρχαῖοι. Κ' ἔτσι νὰ μπαίνει τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα στὴ σκέψη σου δίχως κόπο καὶ δίχως νὰν τὸ παίρνεις χαμπάρι. Νὰ σοῦ γίνετα, νὰ ποῦμε, ἡ ἔνεση καὶ καθόλου νὰ μὴν πονεῖς.

Τὴν ἐργασία αὐτὴ, ποὺ μὲ τόση ἀγάπη κ' ἐπιμέλεια τὴ διευτύνει ὁ κ. Ι. Ζερβός, μποροῦμε νὰ τὴν ποῦμε ἀδίσταχα ἐθνικὴ ἐργασία. Στοίχισε χιλιάδες καὶ χιλιάδες στὸν κ. Φέξῃ, καὶ τὴν καταπάστηκε μὲ τὴν πεποίθηση πὸς τὰ χροῖματά του θὰ μείνουνε γιὰ χρόνια νεκρά, ἔσο νὰν τὸ νοιώσουμε οἱ Ρωμοὶ πόσο ἀπαραίτητα μᾶς εἶναι τὰ τέτια βιβλία, ἔσο νὰγαπήσουμε οἱ Ρωμοὶ τοὺς ἀρχαίους, ποὺ μᾶς τοῦς παρουσίασε γιὰ σιχαμερὰ σικίχτρα τὸ σχολεῖο. Τὸ Ἰπουργεῖο τῆς Παιδείας μποροῦσε νὰ συντρεῖξει καὶ ἀνταμείψει αὐτὴ τὴν ἐργασία, πλουτίζοντας τὴ βιβλιοθήκη κάθε Ἑλλ. σχολεῖο καὶ Γυμνάσιου μὲ τοὺς τόμους τοῦ Φέξῃ, ἐνθαρρύνοντάς τον ἔτσι στὸ ἔργο του, ὅπως ἔκαμε καὶ ὁ ποιητὴς Ἄγγελος Σικελιανός, ποὺ ἀγόρασε ἀλλάκαιρη τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Φέξῃ, ἂν καὶ ξέρει ἀρχαῖα κ' ἔχει διαβάσει τοὺς περισσότερους στὸ πρωτότυπο. Μὰ τὸ Ἰπουργεῖο τῆς Παιδείας βόσκει ἀκόμα στὰ παχυλὰ λιβάδια τοῦ Σκολαστικισμοῦ κ' ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν ἰδέα ποὺ ξεστόμισε ἄλλοτε κάποιος Ρωμῖός λογιώτατος :

— Καλέ, τοὺς Ἀρχαίους θὰ μεταφράσουμε, δηλ. θὰ μεταφράσουμε τὴ γλώσσα μας; Μήπως μεταφράζουν οἱ Ἑγγλέζοι τὸ Σαιξπηρο;

Κεῖνο ποὺ δὲν κάνει τὸ Ἰπουργεῖο τῆς Παιδείας σήμερα, ἄς τὸ κάνουμε ἐμεῖς οἱ φιλανθρωπιστὲς. Ἐχοῦμε χρέος νὰν τὸ κάνουμε καὶ νὰ μὴν ἀφίσουμε τὰ βιβλία τοῦ Φέξῃ νὰ σαπίζουने μέσα

* Οἱ μετάφρασες τοῦ Ποριώτη καὶ μερικὲς ἄλλες εἶναι πέρα πέρα στὴ δημοτικὴ.

στις ἀποθήκες του, ὅπως σαπίζουσε τ' «Ἀνωφελῆ βιβλία» τοῦ ὁμώνυμου συλλόγου καὶ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης Μαρασλή.

Δ. Ν.

Η ΝΙΚΗ

Στὴ μνήμη τοῦ Σκαρλάτου Ρωσάτη

I

Κοιμήθηκες μὲς στῶνδρο, τῆς ψυχῆς σου,
Καὶ πηράν σε, πονετικὴς Ἀγάπες, στά φτερά τους,
— Νεράιδες ἀγγελόθωρες καὶ σύχαρες Νυφούλες,
Ποῦ σκιαῖζει ὁ Γῆλιος σὰν περνᾶν, φεγγοβολᾶν τὰ αἰθέρια.

II

Κοπέλλες λεβεντόκορμες, βαγιοστεφανωμένες,
Γυρόφερναν χεροπιαστές, τί εἶχαν χορὸ στημένο,
Στῆς Νίκης δίπλα τὸ Ἱερό, στὸν πευκωμένο λόγγο
Τοῦ Ἀπόλλου ἀντάμα οἱ διαλεχτοὶ συντρόφοι καθισμένοι,

Στὰ μαρμαρένια τὰ θρονιά, τραγοῦδιζαν μὲ λύρα
Γλυκόφωνα στὰ χέρια τους, τὴ Νίκη ὑμνολογώντας.
— Μεγάλο τὸ τραγοῦδι τους βαριά κ' ἦ ἀπαντοχὴ τους —

Καὶ τὰ κροντήρια ὀλόγεμα κρασί—θεῖο νεχτάρι —
Παράστεκαν καὶ τὰ καυκιά, χιονάτα, ἀράδα ἀράδα,
Περίμεναν τὸ ἡλιόγεμα νάδειάσουν νάγιομίσουν...

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ

ΣΤΟΝ Π. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟ

(ποῦ πέθανε στὸ Νοσοκομεῖο τῆς Κέρκυρας, ἀπὸ κρουσά-
γμα, 48 ὥρες ἀδιάκοπα φρουρὸς ὄξω ἀπὸ τὸ Μπιζάνι).

Ἄμετρες ὥρες στὸ βοριά, στὸ χιόνι,
Ἦ ἀφροντισιά τοῦ ἀρμόδιου σ' εἶχε στήσει
Τὸ κρύο τῆς νυχτιάς τρουπάει, παγώνει,
— Στερεύει τῆς ζωῆς — ὠϊμέ! — τὴ βρύση.

Σὲ παραγαμοῦ κρεββάτι σ' εἶχαν φέρει,
Καὶ κατόπι νεκρὸ στὸ κοιμητήριον
Τοῦ ἐπιδέξιου χειρουργοῦ τὸ μαχαίρι
Δὲ σοῦδωκε ζωὴ, μόνο μαρτύριο.

Βόλι Τούρκου δὲ σοῦπεσε στὰ στήθια,
Νὰ στολίση, λεβέντη, τὴ θανή σου.
Τὰ μαρτύρια στὸ σῶμα — μαύρη ἀλήθεια! —
Καὶ θάνατο σοῦ δῶκαν οἱ δικοὶ σου.

Κέρκυρα 14/9/13

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΣ

Ο ΚΗΡΥΚΑΣ

Στὴ χειμωνιάτικη νέκρα—νέκρα ἢ δημιουργία;— αὐτὴ ποῦ ρίχνει στὴν πλάση τὸ σκέπασμα τῆς συννεφιάς γιὰ νὰ τελεστή ἀπὸ κάτου τοῦ τὸ μεγάλο μυστήριο τῆς ξαναγέννησης, κ' ὕστερα νὰ τὸ σηκώση πάλι καὶ νὰ μᾶς δείξῃ τὸ ἔργο τοῦ πειδὸ τέλειου ζωγράφου, στὴ νέκρα αὐτῇ, ποῦ ὅλα εἶναι ἄψυχα, ὅλα βουδά, ὅλα ξερά καὶ πεθαμένα, ἕνας σπουργίτης, γαντζωμένος σ' ἕνα ἄφυλλο κλαράκι ἐνὸς ὀλόγουμου δέντρου, ποῦ στεκόταν ξυλιασμένο στὴν πρωϊνὴ τὴν παγωνιά, συμμαζωμένος μὲς τὰ πουπουλάκια τοῦ ποῦ ὁ βορηᾶς κάπου-κάπου τ' ἀνασήκωνε στὸ φρενιασμένο τρεχατό του, ἐγοργο-σάλευε τὸ ζωηρό του κεφαλάκι κοιτάζοντας ἐδῶ, κοιτάζοντας ἐκεῖ, ὀλόγουρα, σὰν κήρυκας, ποῦ ἀνεβαίνει σ' ἕνα ψῆλωμα καὶ ρίχνει γύρω του ματιές, γιὰ νὰ προσέξουσε σ' αὐτόν, ν' ἀκούσουνε τὸ λόγο του.

Σὲ λίγο, σὰν εἶδε πῶς τὰ πλάσματα γῆς, δέντρα, νερά παγωμένα, ζωντανὰ συμμαζωμένα, ἀνθρώποι βουδοί, ἦτανε ὅλα ἐκεῖ, προσμένοντας τὸ θάνατο ποῦ ἐρχόταν ἀπὸ τίς χιονισμένες τίς κορφές ἀπάνου στὰ κρουσταλένια τὰ φτερά τοῦ χειμωνιάτικου ἀνέμου, ὁ σπουργίτης ἄρχισ' ἕνα λάλημα, φλύαρο, ἐπίμονο, ζωηρό, ποῦ ξύπνισε τὴ ναρκωμένη σιωπὴ καὶ γέμισε τὴν ἐρημιὰ ὀλόγουρα.

«Ἀκούστε—ἔλεγε—ὄλοι ἐσεῖς συντρόφοι, ποῦ λουφάζετε, σκιαγμένοι. Μὴ φοβόσαστε! Ὁ θάνατος ἐμᾶς δὲ μᾶς ἀγγίξει· ἐμεῖς δὲν ἔχουμε χαμό· ἡ δικὴ μας ἢ ζωὴ εἶναι ἀτέλειωτη, γιὰτ' εἶναι μάννα μας ἢ Πλάση, ἢ αἰώνια ἢ Πλάση ποῦ ἔλο καὶ γεννάει κ' ἔλο καὶ πλάθει ἐκεῖνα ποῦ γεννάει. Ἦ ἀχόρτιαγη τεχνήτρα, ποῦ δὲν ἀφίνει οὔτ' ἕνα σπυρὶ σκόνη νὰ τῆς πάρῃ ὁ χαμός, μόν' πλάθει τὸν καρπὸ ἀπ' τὸ ξερόφυλλο καὶ τὸ χορτάρι τῆς σκεπῆς ἀπ' τὸν πειδὸ ἄφαντο τὸ σπόρο. Ἦτσι καὶ τώρα ἢ πλάστρα ἢ μάννα μας δουλεύει γιὰ τὴν καινούργια μας ζωὴ, τώρα τὸ χειμῶνα. Νεράϊδα ἀνάερη, καὶ μάγισσα, γυρίζει μέσα στὴν πνοή σου, ἀνεμε, χώνεται μὲς τὰ σωθικά σου, ὦ γῆς, τρυπώνει μέσα στὸ χυμὸ σου, δέντρο, πετάει πρὸς ἐσένα, οὐρανέ, νὰ διώξῃ τὴ συννεφιά ποῦ σὲ σκεπάζει, ν' ἀνοίξῃ τὸ δρόμο σου, ὦ ἡλιε, νὰ ξαναφέρῃ τὰ ρόδα σου, τρανταφυλλιά, τὸ τραγοῦδι σου, νεράκι, τὸ μεθύσι σου, μελίσι, τὴν εὐωδιά σου, ἀγέρι, τὸν ἔρωτά μας, ταῖρι μου.

«Ξυπνήστε καὶ ὑμνήστε, ὅλα μαζῇ τὴν πλά-

ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ. Έλα δά ! Τιποτένια πράματα έσαι ;....
ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Μην τόν άκούτε, κ. Κοσμίδη ! τού άρέ-
 σει να άποτιμάει τόν έαυτό του...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ (εὐστηρά). Μπεμπέκα...
ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Ά !... Έμένα μου άρέσει να λέω την
 άλήθεια κι όσο θές θύμωνε... Τό χρονογράφημά σου... και
 μάλιστα τὸ αῶθιαδῶ...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Νά ζήσεις, κυρία Μπεμπέκα, πές μας
 τί γράφει αῖφιο !... Δέν πιστεύω να θυμόσατε, κ. Μπεμπέκο !...
BIRGINIA. Ό κ. Μπεμπέκος είναι τόσο καλός...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Μά άφου έπιμένετε...
ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Νά, ο Μπεμπέκος ύποστηρίζει στο αυ-
 ριανό του χρονογράφημα πὸς πρέπει να φέρουμε άπόξω
 έναν άναδιοργανωτή τῆς φιλολογίας μας, ὅπως φέραμε ξέ-
 νους άναδιοργανωτές για τὸ σπιατό, για τὸ σόλο, για τό-
 σες άλλες δημόσιες ύπερσειές... Νά φέρουμε άπόξω !... Ά-
 κοῦτε κτ !... Άπόξω !... ένω έναν τέτοιο άναδιοργανωτή τὸν
 ἔχουμε δῶ, μπρὸς στα μάτια μας...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Μά, Μπεμπέκα...
ΚΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ. Τι λόγος !... Μπρὸς στα μάτια
 μας !... Καί γὼ τὸ ύποστηρίζω αὐτό...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Καί σεῖς, κύριε Κοσμίδη ;
ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ. Καί γὼ !... Καί γὼ !...
ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Μή τήν άκούτε. Πάντα ύπερβολική
 στόν ένθουσιασμό της ἡ Μπεμπέκα...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Τί φταίω ἐγὼ ὅταν ἐσὺ μοῦ δίνεις τόσο
 συχνά άφορημὴ να σέ θαμίζω ;...

(Σιωπάζοντε για λίγο. Ἡ Μπεμπέκα στέκεται μπροστά
 σέ μιὰ εἰκόνα κρεμασμένη στην τσέχη, τὴν κοιτάζει προ-
 σεχτικά για λίγο ὄρα, ὕστερα τὴν ξεκρεμνάζει και τὴν κρα-
 τεῖ στα χέρια της ξεκολοβώνοντας να τὴν κοιτάξει σά να
 τὴ σπινδάζει). Ὑπέροχη άκουαρέλα... Νά δείτε, είναι ἔργο

ένος φημισμένου άκουαρέλιστα... Έχω δεῖ τόσα ἔργα του...
 Μιά ματιά να ρίξω σέ άκουαρέλα του, άμέσως τὸν άναγκω-
 ρίζω... Έχουνε μιὰ ξεχωριστὴ εὐλαγία οἱ γραμμές του...
 τὸ χρώμα του ἔχει έναν τόνο... Είναι ἔργο... τοῦ... τοῦ...
 τοῦ... Θυμάσαι, Μπεμπέκο, τὸνομά του ἐσὺ ;

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Νά !... (μὲ πεπεθῆση). Είναι ἔργο
 τοῦ Λεονκαβάλλο !...

ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ. Μά... αὐτὸς δέν είναι μουσικός ;
ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Μουσικός ;... Μουσικός ;... Μπορεῖ
 ναῖναι και μουσικός, δέν ξέρω...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Πὸς γίνεται να μην ξέρεις, Μπεμπέκο ;
 Ξέρεις και παρὰξέφεις ! Νά δά ἡ ὄρα να μην ξέρουμε και
 τὸ Λεονκαβάλλο ποῦχουμε τόσες άκουαρέλες στο σπίτι μας !...
 Έχουμε μάλιστα, τὴν ἴδια αὐτή, μιὰ στο πρωτότυπο... Έτού-
 τη ἐδῶ είναι αντίγραφο !... Φαίνεται.

BIRGINIA (χαμγελώνοντας). Όχι δά ! Είναι πρωτότυ-
 πη ἡ άκουαρέλα που κρατάτε στα χέρια σας...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Δέ γίνεται !... Θα σῶς γελάσατε και σῶς
 τὴν πουλήσατε για πρωτότυπη...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Βέβαια, θα σῶς γελάσατε !... Έγὼ
 πρωτότυπες εἰκόνας τοῦ Λεονκαβάλλο εἶδα τόσες και τόσες
 στο Παρίσι, και μάλιστα στο μουσεῖο τοῦ Μορῶ...

BIRGINIA. Πὸς να με γελάσατε άφου είναι δικό μου
 ἔργο ἡ άκουαρέλα ! Τὴν ἔχω κάνει ἐγὼ ἡ ἴδια, με τὰ χέ-
 ρια μου.

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Νά, αὐτὸ που σῶς ἔλεγα !... Βλέπετε
 πὸς δέ γελάστηκα ; Είναι αντίγραφο λοιπόν...

Κα ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Αντίγραφο ; Μά είναι πρωτοτυ-
 πότυπο !... Είναι μιὰ γονιά τοῦ περβολοῦ τοῦ κ. Λιασιδή...

BIRGINIA. Ά θεέστε κατεβαίνουμε κάτω και τὴ βλέ-
 πουμε...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ Νά γελιατῶ τόσο !

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ. Και σ' έχω μάλιστα τὸν Λεοντα-
βάλλο!

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ (ἀλλ' ἄζωντας κουνώντας ἐπιτηδές). Δὲ μῆς
παίξετε λίγο πιάνο, κυρία Βιργινία;

Κα ΚΡΟΝΟΠΟΥΛΑ. Ναι, Βιργινία μου...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Σας παρακαλῶ, μὴ μὲ βιάξετε! Δὲν ἔχω
ἐρούνη τὴ στιγμή ὄρεση γιὰ πιάνο.

ΜΠΕΜΠΕΚΑ (τρέχοντας στὸ πιάνο, ἀνοίγοντάς το καὶ
παίζοντας παρὰφωνα ἕ, τι τῆς ἔρθει). "Α! μὰ τρελλοαἰνίου-
μαι γιὰ πιάνο!...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Παίξετε καὶ πιάνο!

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Κατὰ τὶς περιστάσεις!...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Καὶ πορευτήτε τὸν Μπακάιν, φυσικά.

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. "Α! ὄχι καὶ τόσο...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Τότε τὸν ἔμεγασον...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Νὰ σὺς πῶ, ἢ Μεμπρέκα δὲν ἔχει
σπουδάζει καθόλου πιάνο, μὰ ἔχει τολάντο, ἔχει ἔμπνευση,
νὰ ποῦμαι!... Ἐρχοῦνται στιγμὲς ποῦ κἀθεται στὸ πιάνο καὶ
παίξει δικὰ τῆς κομπάρια, ἀντροσεβιδάξει, νὰ ποῦμε... Πιόξετε
νὰ τύχετε σὲ καμιὰν ἀπ' αὐτὲς τὶς στιγμὲς...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Καλέ, τί λέτε!...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Μάλιστα... μάλιστα!...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Γι' αὐτό, σὰ μὲ ποτῆσατε ἂν παίζω
πιάνο, σὺς εἶπα πὺς παίζω κατὰ τὶς περιστάσεις! Σὲ μιά
τέτια περιστάση, φαίνεται μου...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Κοίμα νὰ μὴν εἶναι τώρα αὐτὴ ἢ θεία ἢ
περίσταση!...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Κοίμα! Ἐστόσο θὰ τύχει καμιὰν
ἄλλη φορὰ.

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Νὰ πηγαίνουμε τώγα, Μεμπρέκο...

"Ἐχεις ἀφίσει τὸ γοιμάντο σου στὴ μέση.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Δευλινό. Στάθονακι στὸ αἶθρι τοῦ Ἀσπιδῆ, πλοῦσια καὶ φαν-
ταστὰ ἀτάλαμένο. Ἡ Βιργινία καὶ ἡ Κα Κρονοπούλου κάθον-
ται σὲ πολυθρόνα γύρω σὲ τραπέζια, καὶ πίνουν τσάι. Ὁ Κοσμί-
δης καὶ ὁ Κρονοπούλος, ἐκλιμένοι σὲ ντιβάν, καπνίζουν καὶ
συνομιλοῦν. Κάτι τοῦ δηγέται χαμηλόφωνα ὁ Κρονοπού-
λος καὶ ὁ Κοσμίδης ἔκαθίλεται στὰ γέλια.

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Ἄριστευο!... Ὅσο καὶ νὰ μὲ βεβαίω-
σεις....

ΚΡΟΝΟΠ. Εἶναι καθὼς σοῦ τὸ λέω... "Α θεές, ποτᾶμε
καὶ τὴ γυναῖκα μου (φωνάζει). Πηγή!...

(Μπαίνει ὁ Μεμπρέκος καὶ ἡ Μεμπρέκα. Ὁ Μεμπρέ-
κος πᾶει, χειρτάει τὶς κυρίες κ' ἔπειτα σταματᾶει σιμὰ στὸς
ἄντρες καὶ ἀρχίζει κουνώντας μαζὶ τους. Ἡ Μεμπρέκα χαι-
πετάει ψυχρὰ μὲ κίνημα τοῦ κεφαλοῦ τῆς τοῦς ἄντρες
καὶ πᾶει σιμὰ στὴ Βιργινία καὶ στὴν Κα Κρονοπούλου).

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Μόλις τέλεισε ὁ Μεμπρέκος τὸ γονο-
γράφημά του καὶ ἀμέσως ἤρθουμε...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Ἦ καλοσὺνη σας... Ἔνα τσάι!...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Ὁ Μεμπρέκος, δὲν ἔξω... μὰ ἐγώ....
(Ἡ Βιργινία τὴ σερβίρει).

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ (ἔυνατὰ καὶ κροτίζευστικά). Φαντά-
ζουμαι τί ἀνοστούγημα θὺ μῆς ἔχετε πάλι στὸ αὐδριανὸ φη-
λο, κ. Μεμπρέκο.

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ (μεταξάφωνα). "Α!... τυποτένια πού-
ματα... Ἔτσι γιὰ νὰ γιομίζει ἢ στηλή!...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ (χερσερατώντας άπκλή). Τί λέω ;... Νά, τί λέω !...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (φιλώντας τή μαλλιά της). "Αφισέ με τώρα, νά ξήσεις... Τώρα ποιΰω τόν οίστρο... Μισή ώρα μοναχά άφισέ με νά γοιτίω και τή δυό τ' άρθρα κ' έξουμαι ύστερα μέσα και ξεκουράζουμαι σιμά σου...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. "Οπως θέλεις...

(Από τή μιά πόρτα φεύγει αύτή κι άπό τήν άλλη μπαίνει ο Πιτάκης και ο Χριστόφορος, ο ένας πίσω από τόν άλλον, άργυρεπατώντας, μαχμουρλήδες, με τή τσιγάρο στό στόμα).

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ. Καλά σας ξυπνητούρία...

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ. Μās ζήτησες ;

ΠΙΤΑΚΗΣ. Για νά μās μαλώσεις πού δέ σοϋ φέραμε τή άφθο;...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (ζωηρά). "Οχι !... Όχι !... Μή γράφετε !... Μή δουλεύετε... "Ετσι δέ βλάφτετε και κανέναν, δέ βλάφτετε και τόν τόπο...

ΧΡΙΣΤΟΦ. (πλησιάζοντάς τονε και άνασηκώνοντας τούς ώμους). Δέ νομίζετε ότι...

ΠΙΤΑΚΗΣ. Τί λές μαωρέ ; Κοροϊδεύεις μαζί μας; "Εσϋ πού δουλεύεις, δέ βλέπουμε τί καλό κάνεις στόν τόπο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ. Σοβαρά σās μιλάω, σοβαρά... "Εγώ και όσοι άλλοι δουλεύουμε, για τή κακό τού τόπου δουλεύουμε, για νάν τονέ βλάψουμε τόν τόπο δουλεύουμε... Οι μόνι πού τόν ώφελούνε τόν τόπο είναι οι τεμπέληδες...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. Ναι, και σύ, Μπεμπέκα, πρέπει νά τελώσεις τή μεγάλο σου επικολυρικό ποιήμα.

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Κρίμα πού μās άφρίνετε τόσο γλήγορα !...

ΜΠΕΜΠΕΚΟΣ. "Η έξουσία, βλέπετε...

ΜΠΕΜΠΕΚΑ. Ναι, ή έξουσία... (Χαιρετούνε και φεύγουν. Οι άλλοι ξεκαρδίζονται στό γέλιο).

ΚΑ ΚΡΟΝΟΠ. Σπουδαίοι άθροώποι !...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ. Υπεράθροποι και ύπεροπουδαίο !...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Και πάσκουν καλπάζουσα μεγαλομανία !...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Αρρώστια άγιάτρευτη !...

ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ. "Ελα και σύ !... Σέ όλα ύπερβολικός !

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Ναι, σέ όλα ύπερβολικός !... "Ετσι πάντα παίνεις τή λόγια μου... Για ύπερβολικά... Νά, πού

λιώρα σοϋλεγα και για τή Ροζάρη !...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Παρακαλώ !... "Ο κ. Ροζάρης είναι φίλος

μου και ή κυρία του είναι μιή από τίς καλύτερες φιλενάδες

μου... "Ωστε δέν επιτρέπω...

ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ. Πρόκειται για...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Ξέρω !... Ξέρω !... "Ο κόσμος άλλη δουλιά

δέν έχει παρὰ νά συκοφαντῆ... "Ο κ. Κρονόπουλος άννπα-

λιός δημοσιογράφος πού είναι, πρέπει νά ξέρει πός...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Δίαιο έχετε. Συκοφαντίες τού κόσμου

θάνα ! (Στόν Κοσμιάδη σιγανά). Ρήξου της άν ξεφθεί και

θά ιδεις... "Αμέσως θά σ' άρπάξει ή άπόχη... Λίγο έλειψε

νά τήν πάθω και γώ !... Τήν πάθανε όμως άλλοι... Πάνου

κάτου όσοι φλετάρησαν ίσαμε τώρα με τή γυναίκα τού Ρο-

ζάρη...

ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ. "Ωστε τού χρησιμοποιεί για δόλωμα ;

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. "Ετσι φαίνεται... (Ξακολουθούνε νά

σιγουρευτικάςουν άπως και στην άρχή και νά γελούν).

ΚΑ ΚΡΟΝΟΠ. (Στή Βιργινία, πιστευτικά). Είσα

παιδι άκόμα καιδέν μορφεϊς νά καταλάβεις τούς άθροώπους !...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Μπορεί... Μά ύσο γιά τὸ Γιαννίδη... Ὁ Κλέαρχος...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Μά ἴσια ἴσια... Αὐτόνε δὲν μαροεῖς νὰ καταλάβεις. Τὸν ἔχεις ἀγοράσει πολὺ ἀκριβῶ.

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Εἶναι ἀντρως μὲ χαρὰχτήρα... Αὐτὸ ἔξέω ἔγώ !...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Δηλαδή ἡ τζαυμαμετιά του και ἡ ξευ-
ξευιά του σοῦ φαντάζουνε γιά χαρὰχτήρας. Ὅταν κυνεῖς
συμπταθεῖ ἔνα πρῶσοπο, τί τὰ θές, Βιργινία μου. σιγα-
βῶνετα...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Ἐγὼ δὲ σοῦ τὸ κούβω...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. (γελῶντας πονηρά). Τὸ ἔξέω, καλέ, τὸ
ἔξέω...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Ναί, δυὸ χρόνια τώρα !... Ἐπὸ τὴ μέρα
ποῦ ἦθε στὴν ἐρημεδίω μας...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Σοῦ τὸ εἶπα... Εἶσαι πτωχὶ ἀκόμα...
Πὲς ὅμως καὶ τ' ἄλλο. Δὲ βρέθηκε και κυνεῖς νὰ σοῦ ἀνοί-
ξει τὰ μάτια ! Ἐγὼ ὅμως σὲ ἀγυρῶ τόσο, ποῦ δὲ διστῆζω
καθόλου νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, ὅσο κι ἂν κιντυνεῖω νὰ
σὲ θυσασετήσω... νὰ χάσω τὴν ἀγάπη σου...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Γιατί νὰ μὲ θυσασετήσεις ;... Ἐσὺ τὴ
γνωμὴ σου λές...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Δὲν εἶναι γνωμὴ μου αὐτῆ... εἶναι
γνωμὴ ὅλου τοῦ κόσμου ! Στάσου... (φωνεχτά). Ἄλέκο !
Πῶς σοῦ φαίνεται ὁ κ. Γιαννίδης ;

ΚΡΟΝΟΠ. Τί ἐρώτηση ἔνα αὐτῆ ;... Σὲ καλὸ σοῦ !

Κα ΚΡΟΝΟΠ. (μὲ πείσμα). Ἀπάντησέ μου σ' αὐτὸ
ποῦ σὲ ρωτάω... Πῶς σοῦ φαίνεται ὁ κ. Γιαννίδης ;

ΚΡΟΝΟΠ. Ἐξάμετος νέος... και Δημοσιογράφος μὲ
ἀξία...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ (χαμηλωλόντας). Τὰ βλέπετε ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ. Νὰ χτυπήσω τὴν ἀπεργία, νὰ χτυπήσω
τοὺς θυστηγνημένους αὐτοὺς ἀθωώτοπος ποῦ τοὺς ξεμετα-
λέξετα μιά ἀσυνειδήτη Ἐταιρία, ποῦ τοὺς πλέει, ποῦ τοὺς
πίσει τὸ αἰμά τους και τοὺς λοστρεῖει τὸν ἴδρωτά τους και
νὰ πτανεῖσω τὸν Κοσμίδη, ἔναν κλέπτη, ἔναν ἀσυνειδήτω-
καὶ νὰ γίνω και γὼ κλέπτης και νὰ γίνω και γὼ ἀσυνειδή-
τος, ἀφοῦ θὰ συνελέσω μὲ τὸ ἄρθρο μου νὰ γίνει πρῶε-
δος τῆς « Ἀλληλοβοήθειας » γιά νὰ ξαναλάβει τοὺς με-
τόχους !... Ὁ ! εἶναι τρομερὸ αὐτὸ !... Κι ὄστῶσο ὁ πατέ-
ρας σου...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Πῶς σὰς λυτάμια και τοὺς δυὸ... πῶστρεφέ
μει... ἡ λήπη μου...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ. Μά, μὴ σὲ νοιῖζει ! Θὰ γίνει ὅ,τι προ-
στῆει ὁ κ. Διευθυντής μου. Δὲ θὰν τοῦ ἀρνηθῶ τίποτα.
Ἄν τοῦ τὸ ἀρνηθῶ, πρῶετα νὰ φύγω ἀπὸ δὸ μέω και σὺ
φύγω δὲ θὰ σὲ βλέπω, δὲ θέζω τὴν ἐπίδω πῶς μιά μέρα
θὰ προδέτω νὰ σὲ κάμω δική μου... νά !...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ (συγκληνημένη κυδῖει και τονὲ φιλῖει). Πῶσο
μ' ἀγαπᾷς !... Τῶνα τὸ βλέπω πόσο μ' ἀγαπᾷς...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (πάντα μ' ἐξαψῆ). Ἄκουσε ὅμως... Θὰ
χτυπήσω τὴν ἀπεργία, μὲ τόσο βῆναυσο, μὲ τόσο ἀγγιχο, μὲ
τόσο χορημῆτικο τῶστο, ποῦ νὰ κάνω τὸν κόσμο νὰ συμπτα-
θήσει τοὺς ἀπεργοὺς και θὰ πτανεῖσω τὸν Κοσμίδη, τόσο
πολύ, θὰν τοῦ φορτώσω στὴ γάχη τόσα φανταχτερά και
πομπῶδικα ἐπίθετα, ποῦ θὰ τὸν κάμω και τὸν ἴδιο νὰ πρῶε-
πτατα, και τὸν κόσμο νὰ γελᾷει γιά λογιαιυσμό του, και τοὺς
μετόχους νὰ ὀποψιαστοῦνε, πῶς κάπτα μουδνηταδοδονιά
θᾶναι στὴ μέση και νὰ μὴ τὸν ψηφίσουνε ! Νά, ποῦ και
γὼ ὁ ἀδύνατος ἀνεκαλῶντα ἔνα ἴπλο νὰ διαφεντέπω τῆς ἰδέες
μου και ν' ἀνατάμιο τὴ συνείδησή μου !... Αἱ, Βιργινία
μου, τίς λές ;

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Η. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις έπιwichίες δεχόμαστε και τριμήνες συντρομές (3 δρ την τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής ἂ δὲν προπλερώσει την συντρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο. — Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται στὸ γραφεῖο μὲς διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίοςκια, καὶ στὶς έπιwichίες σ' ὅλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἑφημερίδων.

στρα μας ποῦ ἔρχεται καὶ μᾶς φέρνει νέα ζωὴ». Αὐτὰ εἶπ' ὁ σπουργίτης.

ΝΑΜΟΥΝΑ ΔΕΝΤΡΟ

Βλέπω τὸ πλατάνι ποῦ στέκεται ξερό, ἕνα σταχτὶ σκέλεθρο μέσα στὸ κοιμητήρι τοῦ χειμῶνα, καὶ λέω μὲ τὸ νοῦ μου, τὸν ἀνθρώπινο: «Νᾶμουν κι' ἐγὼ ἕνα δέντρο ἔτσι: σὰν αὐτό, νὰ πεθαίνω καὶ νὰ ξαναζῶ! Νὰ νοιώθω μονάχα τὶς χαρὲς τοῦ κόσμου, ἔπως αὐτό, ποῦ χαίρεται τὴν ἀνοιξή, τὸν ἥλιο, τὰ πουλιά, τὶς δλδδρροσεσ ἀγῆς καὶ τὰ μαγεμένα βράδουα ποῦ ζῆ ὅσο εἶναι καλοκαιρι, κι' ἅμα ψυχήξη τὸ φτινόπωρο, ἀρχίζει καὶ πεθαίνει! Νᾶχα κι' ἐγὼ τὴ χάρη αὐτοῦ τοῦ δέντρου ποῦ δὲ νογάει τὴ σφορά, καὶ δὲ νοιώθει οὔτε βορηᾶ, οὔτε χιονιᾶ, οὔτε ἀγιάξι, οὔτε μπόρα, μόνε ναρκώνεται στὴ βαρυχειμωνιᾶ καὶ ξυπνάει πάλι ἅμα περάση πειᾶ τὸ βᾶστρο!

Πόσο εἶμ' ἐγὼ πειᾶ ἀτυχο πλάσμα, πειᾶ παρακατινὸ ἀπὸ ἕνα δέντρο! Ἐγὼ δὲν ἐρίζω τὴ μοῖρα μου, αὐτὸ τὴν ἐρίζει καὶ φυλάγεται. Ἐγὼ εἶμαι καταδικασμένος νὰ ὑποφέρω τὴ ζωὴ μ' ἔλεσ τὶς τυραννίες της: σ' ἐκείνο ἔδωσ' ἡ Πλάση ἕνα φυλαχτό: ἀναισθησία. Ἐγὼ εἶμ' ἕνα σκουπίδι: μπροστὰ στὴς μοῖρας τὴν ἐρμὴ τὸ συνεπαίρνει δίχως νὰ τὸ προσέξη: τὸ δέντρο ὅμως τὸ σέβεται: τὸ προσπερνᾶ,

ἅμα ξεραθῆ, καὶ τοῦ σφορίζε μυστικά, στὴ γλώσσα τῶν πλασμάτων: «κοιμήσου ἔδω, παιδί μου, μὴ σὲ νοιάζει: θαρθῶ νᾶ σὲ ξυπνήσω μὲ μιᾶ ζεστὴν ἀχτίδα».

Μὰ πάλι λέω, μὲ τὸν ἴδιο μου τὸ νοῦ, τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου:

«Καὶ πῶς ξέρω τάχα ἐγὼ ἂν τὸ πλατάνι αὐτὸ εἶν' εὐχαριστημένο ἀπὸ τὴ μοῖρα του; πῶς μπορῶ νὰ νοιώσω ἐγὼ, ἐν' ἄλλο πλάσμα, ἀνόμοιο, κι' ἀλλόγλωσσο, ποιᾶ εἶν' ἡ χαρὰ τοῦ δέντρου καὶ ποιᾶ ἡ λύπη; ποιᾶ εἶν' ἡ εὐτυχία του καὶ ποιᾶ ἡ σφορά του; ἂν εἶναι χάρη του νὰ καίγεται ἀπὸ τὴ λαύρα τοῦ καλοκαιριοῦ, νὰ πίνῃ στασιὰ βροχή, δίχως νὰ διψᾶ, νὰ στέκεται αἰῶνια ἐκεῖ ποῦ ἐφύτρωσε, νὰ τὸ τρώῃ ἡ κάμπια, ἡ ἀκρίδα, τὸ σκουληκι, δίχως αὐτὸ νὰ δύναται νὰ ὑπερασπίση τὴ ζωὴ του; Καὶ ποιός θὰ μοῦ ὀρμηνέψη ἂν τὸ ἀνεμόδαρμα τῆς φυλλωσιᾶς του δὲν εἶναι ὁ θρήνος του ὁ καλοκαιρινός, κι' ἂν ἡ σιωπὴ του κι' ἡ ἡσυχία του, ἡ χειμωνιάτικη, δὲν εἶν' ἡ εὐτυχία του; Ποιός;

E. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΔΟ ΚΑΙ ΚΕΙ

ΥΠΕΡΕΣΙΑΚΕΣ, λένε, θᾶναι οἱ ἐργασίες τῆς Βουλῆς μας καὶ τέτιες πρέπει νᾶναι γιὰ τὴν ὄρα. Ὅσο ἀκόμα βροντάει τὸ κανόνι, ἡ γλώσσα πρέπει νὰ βουδαίνεται. Ὅστε δὲν ἤρθε ἀκόμα ἡ ὄρα νὰ χριθεῖ ὁ ἀγῶνας, νὰ ζητηθοῦν εὐτόνες καὶ νᾶστραποβροντήσῃ ἡ Ἀντιπολίτεψη. Θάρθει ἡ ὄρα καὶ γιὰ ὀλ' αὐτά. Ἡ τωρινὴ μας Βουλὴ χρέος ἔχει βιαστικᾶ βιαστικᾶ νὰ τελιώσει τὶς δουλιές της καὶ νὰ κλείσει τὶς πόρτες της: θᾶναι ἀνοσιούργημα τὰ πράματα νὰ στέκονται στὴν κόμη τοῦ ξουραριοῦ καὶ οἱ πατέρες τοῦ Ἐθνους νὰ ἀεροκοπάνε μέσα στὴν καλοζεσταμένη σάλα τῆς Βουλῆς.

ΣΑΝ παραφωνία μᾶς φάνηκε κείνο ποῦ διαβάσαμε στὴν «Πατρίδα» τῆς Τετράδης, πῶς ἀνταμωθήκανε κάτω στὸ Φάληρο οἱ κ. κ. Ἀθ. Εὐταξίας καὶ Ν. Δημητρακόπουλος, «ἐπιφανεῖς ἀντιπολιτευόμενοι», λέει, καὶ συνεννοθήκανε πῶς θὰ φερθοῦνε μέσα στὴ Βουλὴ. Στὶς σημερινές περιστάσεις ἕνα φέροισιμο ἐπιβάλλεται, ἡ βουδαμάρα, καὶ δὲν εἶτανε καὶ τόση ἀνάγκη νὰ κατεθοῦνε κάτω στὸ Φάληρο μὲ τὸ χιονιᾶ μάλιστα γιὰ νὰ λύσουν ἕνα τόσο εὐκόλο ζήτημα.

ΑΥΤΟ πάλι τὸ πρᾶσο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας τί εἶτανε ; «Εἰσηγομένου τοῦ Μιστριώτη» (πάλι ὁ βρουκόλακας στή μέση !) ἀποφασίστηκε νὰ μασκαρευτοῦν οἱ καινούριοι τόποι ποῦ παίρνουμε, νάλλαχτοῦνε δηλ. τὰ τωρινὰ ὀνόματά τους μὲ ἀρχαῖα κ' ἔτσι νὰ φαίνεται ἡ «ἐνότης τῆς φυλῆς» — καὶ τὸν κακό μας φλόρο. Καὶ στίς ἐπιτυχίες μας καὶ στίς ἀποτυχίες μας πάντα θάμαστε ἀδιόρθωτοι οἱ Ρωμοὶ καὶ οὔτε ὑπάρχει δυστυχῶς ἡ παραμικρότερη ἐλπίδα πῶς τὸ Ἰπουργεῖο μας εἶναι σὲ θέση νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὸ καινούριο μασκαραλίκι ποῦ μᾶς μαγερεῖει ἡ ἀρχαιολογικὴ κοῦζίνα τοῦ Μιστριώτη.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ τῶν «Ἀνωφελῶν βιβλίων» προκήρυξε ἕναν ἀστειώτατο διαγωνισμό γιὰ πολεμικὰ δηγγήματα. Ἀφίνουμε ὅλους τοὺς ἄλλους ὄρους του, τοὺς κωμικούς, κ' ἐρχόμαστε στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας. Ἡ γλώσσα, λέει, τῶν «ὑποδληθησομένων εἰς τὸν διαγωνισμὸν διηγημάτων» πρέπει νάῃ ἕμοια μὲ τῆ γλώσσα ποῦναι γραμμένη στὰ βιβλία τοῦ Συλλόγου, δηλ. νάῃ γραμμένα τὰ δηγγήματα σὲ καθαρεύουσα. Κ' ἔτσι σ' αὐτόνε τὸ διαγωνισμὸ δὲ θὰ κατεβεῖ ὄχι μονάχα κανένας διηγηματογράφος ποῦ νὰ ξίζει, μὰ οὔτε κανένας πρωτόπειρος γραφικὸς ἀκόμα, ἀφοῦ σήμερα ἔλα τὰ δηγγήματα γράφονται στὴ δημοτικῇ. Ἄ, ξεχάσαμε. Μένει ὁ κ. Σπ. Παγανέλης καὶ οἱ Σεβαστοπούλλεοι τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Ὡστε μ' αὐτοὺς θὰ φτωχοπεράσει ὁ Σύλλογος τοῦ κ. Ἀθανασάκη καὶ Σίας.

ΚΑΠΙΟΣ δικός μας ἀπὸ τῆς Σαραντακκλησιᾶς, τραδηγμένος ἀπὸ τῆ συζήτηση ποῦ ἀνοίχτηκε στὸ «Νουμᾶ» ἀπ' ἀφορμὴ τὸ ἄρθρο τοῦ Βρούτου «Τιμὴ καὶ Ἀνάθεμα», μᾶς ἔγραψε πῶς ἐτοιμάζει καὶ θὰ μᾶς στείλει γλήγορα μὴ περιγραφῆ τοῦ πῶς φέρνονται ἐκεῖ οἱ Βούργαροι στοὺς δικούς μας.

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἐλπίζουμε νὰ τῶχουμε γιὰ τῶλο φύλλο, γιατί καὶ τέτια σημαντικὰ ζητήματα πρέπει νὰ ξεταστοῦνε προσεχτικὰ καὶ μὲ εἰλικρίνεια, γιὰ νὰ φτάσουμε σ' ἕνα σίγουρο συμπέρασμα γιὰ τῆ μελλούμενη δράση μας.

Τὰ χρονογραφήματα τοῦ «Ἀναδρομάρη» στὴν «Ἐστία», ρο-φιοῦνται δὲ διαβίζονται. Εἶναι τὰ μόνα ποῦ ἀξίζουν τὸν κόπο ἀνάμεσα σὲ τόσες λογοτεχνικὲς τάχα φιλοφροῖες ποῦ μᾶς σερβίρει κάθε δειλινὸ ἢ «Ἐστία». Ἀναδρομάρης (τί πιτυρημένο ψευτόνομα!) εἶναι ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλους ποῦ σὲ κίθε χρονογραφημά του ἔχει νὰ μᾶς δηγηθεῖ καὶ ἀπὸ ἕνα χαριτωμένο παλιὸ Ἀθηναῖκο ἀνέκδοτο.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ἐπειδὴ, θέλοντας ὁ κ. Ταγκόπουλος καὶ μὴ θέλοντας ὁ Ξουγράφος κτλ., στὸ προηγούμενο φύλλο* ἔγινε ἐπιθεωρησογράφος, γιὰ νὰ οικονομηθῇ βέβαια ἡ πολλὴ ἑμοιόθεματη βλῆ, ἄς γίνῃ καὶ δεῦτερη φορὰ τὸ ἴδιο, ἔτσι γιὰ νάχουμε λίγη ποικιλία ἀπὸ θέματα, νὰ ποῦμε καὶ γιὰ τῆ φυλλοξέρα (!), ποῦ δὲ θὰ χωροῦσε ἄλλοῦ λόγος γι αὐτήνε.

Κι' ἄς ποῦμε πρῶτα γιὰ τὸν ΑΘΩΝΑ. Γιὰ τὸν Ἀθῶνα τὸν κρυσταλλωμένο, ποῦ λέει κι ὁ (Θεὸς σχαρῆσ' τονε) Σουτσοῦ. Λοιπὸν δημοκρατία καλογερίστικη ὁ Ἀθῶνας, ἐπειδὴς ἔτσι θέλει ἡ Ρουσία; Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἔπως ἔξυπνα παρατηρεῖ ἡ Ἀκρόπολη, δὲν ἔχει ἄλλα λόγο παρὰ «ὅπως ἀγαπᾶς, ἀγα' μου»; Καὶ τὸ πολὺ Ἑλληνικὸ δημόσιο ἔχει καθόλου εἶδησις, τί πρᾶμα εἶν' ὁ Ἀθῶνας; Ὅτι ἕνα σωρὸ εἶναι τὰ χτήματα τῶν μοναστηριῶν του σ' ἔλη τῆ Χαλκιδικῆ καὶ στὴ θάσο καὶ στὴν ἄλλη ἀκόμη Μακεδονία; Ὁ Γκιώνης δὲν τὰ λέει ὑπερβολικὰ στὸ γράμμα ποῦ δημοσίεψε ὁ «Νουμᾶς». Καὶ ἂν ἀκόμη ἔχη ἄδικα—ἔπως θέμε νὰ πιστεύουμε—στοὺς φόβους του, μήπως τὸ ὄρος γίνῃ Ρούσσικο φρούρι, δὲν πρέπει πάλι νὰ δεχτοῦμε μοιρατικὰ τὴν τύχη του νὰ τῆνὲ κανονίσουν ἄλλοι—ἐδῶ πειὰ δὲν εἶναι κανὲ Ἀρβανίτες καὶ Πανευρωπαϊκὰ συμφέροντα!—καὶ ν' ἀφίσουμε ἀνεμπόδιστη τὴν πλήμμουρα τῶν Ρούσων καλογέρων ἐκείπερα. Μᾶς φτάνουν οἱ δικαὶ μας οἱ καλόγεροι. Ἄς βροῦν ἄλλο βουνὸ οἱ Ρούσοι κι ἄς τὸ βαφτίσουν ἄγιο, νὰ πᾶν νὰ κάνουν τίς μετάνοιες τους ἐκεῖ! Καὶ ἡ Ρουσία ἄς δημεψῇ (σωστότερα : ἄς συμπληρώσῃ τῆ δημεψῆ) τὰ χτήματα τῶν Ἀθωνίτικων μοναστηριῶν στὴ χώρα τῆς, γιὰ νὰ τὰ δώσῃ σὲ κᾶνα νέο Ἁγιονόρος.

Ὡς τώρα εἶχε λόγο ἡ Ρουσία νὰνακατεῖται στὸ Ἁγιονόρος. Εἶναι ἡ προστάτρια τῶν Ὀρθόδοξων στὴν Τουρκία καὶ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίζεται καὶ τὰ προνόμια τ' ἁγιονορεϊτικὰ, ἀκόμη κι' ἂν δὲν εἶχε καὶ δικούς της ἐκείπερα. Τώρα ὅμως ποῦ ἔλειψ' ἡ Τουρκία ἐκεῖ, σκιάωνεται κ' ἡ προστάσια καὶ ἡ ἔννοια τῆς Ρουσίας, ἂν δὲν ἔχῃ τίποτα κρυφὸς σκοπούς. Ἀφοῦ ἡ ἴδια ἡ Ἑλλάδα

* Σημ. Πρέπει στὸ ἄρθρο κείνο ἀπ' ἀφορμὴ τᾶνάθεμα, στὸ τέλος, ἀντὶς «σὲ τέτια μικρὴ περίσταση» νὰ γραφῆ «σὲ τέτια μιὰ περίπτωση» καὶ νὰ προστεθῇ ἡ ἡμερομηνία: 30 1. 1913.

δλάκερη είναι προστατευόμενη της, τί θέλει σ' Ἁγιονόρος ἢ Ρουσία; Θέλει νὰ προσυλλάξῃ μέρος τῆς Ὁρθόδοξης Ἑλλάδας, μὴν πάθῃ ἀπ' τὸ σίνολο; Ἡ μήπως ἢ Ρουσία εἶναι ὄχι τῶν Ὁρθόδοξων προστάτης, ἀλλὰ τῶν καλύτερων καὶ φοβᾶται ὅτι αὐτοὶ ἔχουν νὰ πάθουν ἀπ' τὴν Ἑλλάδα; Μὰ ἡ Ἑλλάδα εὐτυχῶς—ἢ δυστυχῶς, ἔπως θὰ ἔλεγα ἐγώ—δὲν τάραξε τοὺς κύκλους τῶν καλύτερων στὸ κράτος τῆς ὡς τώρα, γι αὐτὸ καὶ οἱ Ἁγιονορεῖτες δὲν ἔχουνε ἀνάγκη νὰ ασφαλιστοὺν ἀγνάντια τῆς μὲ προστασία Ρούσικη. Τὸ πολὺ ποὺ μπορεῖ νὰ ζητήσῃ ἢ Ρουσία ἀπ' τὴν Ἑλλάδα αὐτοῦπέρα εἶναι προνόμια ἰδιαίτερα μονάχα γιὰ τοὺς Ρούσσους. Γιὰ τοὺς Ἕλληνες δὲν εἶναι πειὰ λόγος νὰ νοιάζεται. Οἱ λέγοι πάλι Βούργαροι καὶ Σέρβοι καὶ Ρουμάνοι ἄς ζητήσουν μόνοι τους κι αὐτοὶ νὰ ασφαλιστοὺν ἰδιαίτερώς. Πρέπει ὅμως πρῶτα ἢ Βουργαρία νὰ δώσῃ πίσω ὄσες ἐκκλησιᾶς κι ὄσα σκολεῖα πῆρε ἀπ' τοὺς Ἕλληνες στὸ ἔως τώρα κράτος τῆς, κ' ὕστερα νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ ἕνα βουργάρικο μοναστήρι στὸν Ἄθωνα, ποὺ δὲ θὰ πάθῃ τίποτα κι ἂν δὲ μιλήσῃ αὐτῆ. Κ' ἢ Ρουμανία, ποὺ ἐδήμεισε τὰ χτήματα τῶν Ἀθωνίτικων μοναστηριῶν στὸ κράτος τῆς, θέλει κι αὐτὴ νὰ εἶναι τώρα μιὰ ἀπ' τίς προστάτιές τους;

Ἐπειτα σὲ ποιὸς λόγους καὶ ποιὸ δίκιο μπορεῖ νὰ βασιستῇ Δημοκρατία Ἀθωνίτικη; Στὴν ἀνεξαρτησία καὶ στὰ προνόμια, ποὺ χάριζαν στὰ μοναστήρια τοῦτα τὰ Βυζαντινὰ χρυσόβουλλα, τὸ χρυσόβουλλο τοῦ Λέοντα τοῦ Σοφοῦ; (ποὺ νὰ τὴ χάριται στὸν ἄλλο κόσμος τὴ σοφία του!); Μ' ἀφοῦ πρέπει νὰ κρατᾶ τούτῃ ἢ διάταξη τοῦ μακαρίτη, γιατί νὰ μὴν κρατοῦν κι ὄλες οἱ ἄλλες καὶ γιατί νὰ μὴν ἀναστηθῇ κι ἐλάκερο τὸ κράτος του, κράτος Ἑλληνικό; Τότες μάλιστα, τὴν δὲ δεχόμεστε τὴν ἀνεξαρτησία τῶν μοναστηριῶν. Ἀλλοιῶς ἢ τωρινὴ Ἑλλάδα δὲν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ κολοῦθῇ τὰ χρυσόβουλλα τοῦ Λέοντα, ὅσο σοφός κι ἂν εἶταν, οὔτε καὶ τὰ φερμάνια τῶν Σουλτάνων. Οὔτε ὑπάρχει καμμιά ἄλλη διεθνή διάταξη γι αὐτὰ τὰ μοναστήρια, ἐξὸν τὰ Ρούσικα. Μὰ καὶ ἂν ὑπαρχε, ἐκαῖνες οἱ συνθήκες τώρα σκίστηκαν καὶ πᾶνε. Λοιπὸν τὰ Ἑλληνικὰ μοναστήρια τοῦ Ἄθωνα πρέπει νὰ μποῦν στὴν ἴδια σειρά μὲ τὰ ἄλλα μοναστήρια στὴν Ἑλλάδα.

Αὐτὸ εἶναι τὸ λογικὸ κι αὐτὸ τὸ δίκιο. Δὲ λέω πὼς δὲν τὸ ξέροντε οἱ Ρούσοι καὶ οἱ ἄλλοι φαμπρικάντες τῆς Δημοκρατίας πὼς εἶν' ἔτσι, λέω μόνο πὼς ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ δεχτοῦμε τίποτ' ἄλλο. Καὶ ἂν δὲν ἔχῃ δύναμη ἢ λογικὴ καὶ ἢ ἀντίστασή μας, πάλι, μαῦ φαίνεται, ἔχει τρόπο ἢ Κυβέρνησή μας τὸ

ζήτημα: νὰ τὸ κερδίσῃ. Ἡ Ρουμανία σ' αὐτὸ πᾶντο δὲν ἔχει λόγο νὰ μὴ μᾶς ὑποστηρίξῃ, ἀφοῦ μάλιστα τῆς εὐχρηθοῦμε μὲ γειὰ καὶ μὲ χαρὰ τῆς τὰ συχωρεμένα χτήματα ποὺ δήμεψε. Κ' ἐξὸν τῆ Ρουμανία κι ἄλλοι. Καὶ τὸ κάτω κάτω τῆς Γραφῆς ὑπάρχουν ἀνταλλάγματα ἄλλοῦ νὰ δώσουμε, ἂν θέλουμε νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν Ἄθωνα οἱ Ρούσοι καὶ νὰ μᾶς βοηθήσουν καὶ στὴ μοιρασιά μὲ τοὺς Βουργάρους. Εἶναι κάπια μέρη στὴ Συρία, ὅπου ἢ Κυβέρνησή μας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ ἐπιρροή καὶ νᾶχῃ νὰ προσφέρῃ ἀνταλλάγματα ἐκεῖ. Ἡ μήπως θὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ φανταζοῦμαστε καὶ Ἀραβόγλωσσους Ἕλληνες καὶ νᾶχουμε συμφέροντα καὶ στὴ Συρία;

ΚΙ ΑΛΛΗ ΘΥΣΙΑ. Οἱ Σύμμαχοι ἐτοιμάζονται νὰ ζητήσουν πολεμικὴ ἀποζημίωση ἀπ' τὴν Τουρκία. Ἄς τὸ υποθέσουμε πὼς εἶν' ἔτσι, πὼς ὄλοι οἱ Σύμμαχοι ἐπιμένουνε γιὰ τὴν ἀποζημίωση. Λέω ἄς τὸ υποθέσουμε, γιατί μόνο οἱ Βούργαροι ἀκούονται ἔτι ζητοῦν ἀποζημίωση καὶ ἔτσι δίνουν ὑποψία, ἔπως καὶ μὲ ἄλλες τους φωνές, ὅτι σκοπὸς τους εἶναι ὄχι ἢ χρηματικὴ ἀποζημίωση, παρὰ τὸ ἀρπαγμα κι ἄλλων χωρῶν Ἑλληνικῶν. Ἐμεῖς κ' ἐδῶ ἐλίγαροι. Δὲν ἀκούμαστε πὼς θέμε καὶ χρηματικὴ ἀποζημίωση. Εἶναι πρόωρο τὸ ζήτημα: Ὅλα εἶναι πρόωρα γιὰ μᾶς, μὰ ὄχι γιὰ κεινοὺς; Λοιπὸν ἄς υποθέσουμε πὼς εἶμαστε κ' ἐμεῖς μέσ' στὴν ἀπαίτηση, μόνο ποὺ δὲ φωνάζουμε. Καὶ ἢ Τουρκία ἀναγκάζεται νὰ τὸ δεχτῆ κι αὐτὸ μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα, νὰ πληρώσῃ τὴν ἀποζημίωση μὲ ὅποιονδήποτε συμφητισμό. Τὸνομα θάχει ἢ Τουρκία ἔτι πληρώνει ἀποζημίωση. Μὰ ἢ Τουρκία τί εἶναι; Ἕλληνες, Τοῦρκοι, Ἀραβες, Κοῦρδοι, Ἀρμένηδες. Ποιοὶ θὰ πληρώσουν ἀραγες τὸ πιότερο; Οἱ Ἀραβες ποὺ δὲν πληρώνουν, ἢ οἱ Κοῦρδοι; Οἱ Ἕλληνες θὰ τὴν πληρώσουν τὴν ἀποζημίωση, γιὰ νὰ μὴν πῶ πολὺ, τουλάχιστο κατὰ τὸ ἕνα τρίτο. Νὰ λοιπὸν κι ἄλλη μιὰ θυσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Σᾶς ἀρέσει; Ἕλληνες ὑποδουλώνονται, Ἑλληνικὲς χώρες πετσοκόδονται, πατιοῦνται καὶ ρημάζονται, Ἕλληνες σφάζονται καὶ ἀτιμάζονται, Ἕλληνες ἀποζημιώνουν, καὶ οἱ Βούργαροι φωνάζουν. Τοὺς κακομοίρηδες! Ἐμεῖς δὲ φωνάζουμε. Μᾶς φτάνει ἢ Θεσσαλονίκη. Πῶς;

ΒΟΥΡΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ. Διαβάξω στὴ χτεσινὴ «Ν. Ἡμέρα»: «Ἡ «Βερολίνιος Ἡμερησία» πληροφορεῖται ὅτι ἢ Βουλγαρία θὰ δεχθῆ νὰ συνάψῃ τὴν εἰρήνην μόνον ἂν τῇ δοθῇ ἢ γραμμὴ Μηδείας—Ραιδεστοῦ ὡς καὶ ἢ πολεμικὴ ἀποζημίωσις».

Δε βάζω σχόλια, ἄς σχολιάσῃ ὁ ἀναγνώστης. Μονάχα σημειώσω: Ἡ Βουργαρία ζητάει, ἡ Βουργαρία φωνάζει, ἡ Βουργαρία διαπραγματεύεται, ἡ Βουργαρία παραχωρεῖ καὶ δὲν παραχωρεῖ, ἔλα τὰ κάνει ἡ Βουργαρία. Σήμερα βλέπω καὶ μιὰ εἶδηση ἐτι στὴν Πετρούπολη ὁ πρεσβευτὴς τῆς Βουργαρίας διαπραγματεύεται τὴν εἰρήνην μὲ ἀπεσταλμένο τῆς Τουρκίας. Μὰ ἔμεῖς τί εἶμασ' ἐπὶ τέλους στῆ συμμάχια; «ἔπκοι παρήγοροι;» Κι ἔταν ζητοῦν οἱ Βούργαροι γραμμὴ Μηδείας—Ραιδεστός, ἔμεῖς τί λέμε; Δικά σου, ἀγᾶ μου;

Ἄλλη εἶδηση: Οἱ Βούργαροι, λέει, θὰ κάμουνε λιμάνι στὶς Σέρρες ἐνώνοντας τὴ λίμνην μὲ τὴ θάλασσα.

Ἐμεῖς τί λέμε; ; ; ;

ΦΥΛΛΟΞΕΡΑ. Ἄς μοῦ ἐπιτραποῦν ἐδῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴ φυλλοξέρα. Γιατί κι αὐτὴ μοιάζει μὲ τοὺς φίλους καὶ συμμάχους μας Βουργάρους. Μόνο ποὺ εἶναι ἀθωότερη. Ἄλλὰ καὶ πολεμικώτερη, ἢ πεῖδ σωστὰ ἀκαταπολέμητη.

Ἄπ' τὴν ἀρχὴ ἀκόμη τοῦ πολέμου κάπου κάπου βλέπουμε καὶ δυὸ γραμμούλες γιὰ τὴ φυλλοξέρα. Ἄλλ' οἱ γραμμὲς αὐτὲς δὲ μᾶς φανέρωσαν καμμιὰ ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργείου, καμμιὰ σκέψη του. Πολὸ φοβᾶμαι, πὼς οἱ γεωπόνου μα, δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἐτοιμασμένοι γιὰ τὸν πόλεμον αὐτόνε οὔτε καὶ τὸ Ὑπουργεῖο. Τὸ Ὑπουργεῖο ἔστειλε τὸν κ. Συράκη στὴ Χίο, γιὰ νὰ λάβῃ μέτρα κατὰ τῆς φυλλοξέρας. Μὰ ἡ φυλλοξέρα δὲν μπορεῖ νὰ φανιστῇ. Θεραπεία μὲ διθειοῦχο ἀνθρακὰ καὶ ἕτι ἄλλο μέσον μποροῦνε μόνο νὰ συγκατῆσουνε λίγο τὸ φοβερὸ ἄπλωμά της. Ἐνα τέτοιο μέσον εἶναι καὶ τὸ νὰ πλημμυρίζεται ὅλο τὸ χειμῶνα τὰμπέλι, ὅπου τὸ χῶμα εἶναι ἀργιλλώδικο καὶ μπόλικα νερά. Ὅλα ἔμως αὐτὰ εἶναι προσωρινὰ μέτρα. Τὸ ριζικὸν γιαιτρικὸν εἶναι τὰμερικάνικα τὰ κλήματα, τὰ riparia, Rupestris, Berlandieri κλπ. Κι ὁ κ. Συράκης, ἂν καλοθυμᾶμαι, αὐτὸ προτείνει στὴν ἐκθεσὴ του. Λέει ἔμως, νομίζω, ὅτι δὲν ἔχουμε φυτώρια καὶ πρέπει νὰ προμηθευτοῦμε ἀπ' ἕξω κλήματα ἢ βέργες. Μὰ ἴσα ἴσα μὲ αὐτὰ τὰ κλήματα θὰ ἐρθῇ ἡ φυλλοξέρα, γιατί δὲν μπορεῖ νὰ ποστειρωθοῦν ὀλότελα.

Τὸ Ὑπουργεῖο δὲν πρέπει νὰ ἐνεργῇ ἔτσι ἐπιτόλεια καὶ βίαια, ἀμελέτητα καὶ μονόμερα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χωρὶς κ' ἔτσι ἀκόμη νὰ γίνεται τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἐκθέσεις. Τὸν κίνδυνον τῆς φυλλοξέρας δὲν μποροῦμε νὰ τὸν ἀποφύγομε. Ἡ Μακεδονία σίγουρα θὰ τὴν ἔχῃ, ἀφοῦ τὴν ἔχει Βουργαρία καὶ Θράκη. Λοιπὸν θὰ μᾶς κοπιᾶσῃ, ὅσο καὶ νὰργήσῃ. Ἡ ἀπαγό-

ρευση εἰσαγωγῆς χλωρῶν καρπῶν ἢ κοπριάς κλπ. δὲν εἶναι θεραπεία τοῦ κινδύνου ριζικῆ. Παράδειγμα ἡ Σάμο, ποὺ τὴν ἔπαθε, ἂν καὶ εἶχε τὸν ἴδιον νόμον μὲ τὸ Ἑλληνικὸ κράτος. Τὸ κάθε τι μπορεῖ νὰ χρησιμέψῃ ὡς φορέας γιὰ τὴ φυλλοξέρα. Ἐνα καὶ μόνο ἔντομον ἢ αὐγὸ νάρθη, τέλειωσε. Σ' ἕξη μῆνες μπορεῖ νὰ γεννοβοληθοῦν παρ' ἄρθεσεν, ἔπως ἡ Ἀθηνᾶ γέννησε κάποιον, δὲ θυμᾶμαι τὴν ποῖον, δλάκερα τριάντα ἑκατομμύρια.

Λοιπὸν χρειάζεται ἓνα σχέδιον μελετημένο καὶ γενικὸ καὶ μεθοδικόν, τί θὰ γίνῃ μὲ τὰμπελοφυτεμένα Ἑλληνικὰ μέρη παντοῦ. Δὲν εἶναι καθόλου πρόωρον τὸ ζήτημα. Κι ἂν δὲν ὑπάρχουν οἱ κατάλληλοι γιὰ τέλεια σχεδιασμένο πρόγραμμα γι' αὐτὴ τὴν ἐργασία, ἄς φέρῃ Γάλλους ἢ Κυβέρνηση. Οἱ Γάλλοι εἶναι οἱ δάσκαλοι σ' αὐτὸ ἀπάνου καὶ τεράστια ἡ ἐργασία κ' οἱ μελέτες τους. Δὲν πρέπει νὰναθάλομε τὸ ζήτημα, **ὅπως δὲν πρέπει καὶ γιὰ τὴν ἄλλη φυλλοξέρα, τοὺς Βουργάρους, ποῦπεσε στὶς Σέρρες, Δράμα, Καβάλλα κλπ.** Laboremus!

16.2.918

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΑΒΡΟΣ

© ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἡ «Ἀκρόπολις» τῆς προτερασμένης Κεραικῆς 10 Φεβρουαρίου, σὲ τρίσηλον πρωτοσελίδον ἀρθρον τῆς σχολιάζει τὸ ἄρθρον τοῦ Μιχ. Γκιώνη ποὺ τυπώθηκε στὸν περασμένο «Νουμᾶ», δηλ. τ «Ἀγιοροεῖταικα» (σελ. 28). Στὸ ἴδιον φύλλον καὶ στὴν ἴδια σελίδα τυπώνει σχεδὸν ἄλακαίρον τὸ ἄρθρον τοῦ Φ. Φλωρίδης «Σὺς θέλομε» («Νουμᾶς» σελ. 27), βάζοντας ἀρχὴ ἀρχὴ τὰ λόγια ταῦτα: «Εἰς τὸν *Νουμᾶν*, τὸ γνωστὸν φιλολογικὸν περιοδικόν, ὅπου συγχρότα διεξάγονται συζητήσεις ἀξιολογώταται περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων, γράφονται κατ' αὐτὰς θαυμάσια ἄρθρα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς εἰς τὸν Βαλκανικὸν ἀγῶνα, ὅπου οἱ συζητοῦντες φιλοτιμοῦνται ν' ἀνευρίσκουν καὶ ν' ἀνατέμνουν μὲ προσοχὴν καὶ ἐμβριθεῖαν ὅλα τὰ ὑπέροχα καὶ κατὰ ἐπιχειρήματα».

— Στὴ «Λογοτεχνικὴ βιβλιοθήκη» τοῦ Γ. Φέξη θὰ τυπωθοῦν τὰ «Σκόρπια φύλλα», μιὰ σειρά ἀπὸ δηγήματα τοῦ Ταγκόπουλου («Μεσαλίνα», «Ἀγαπώντας», «Χρυσανθῆ», «Χωριάτικα γράμματα» κτλ.) ποὺ πρωτοτυπώθηκαν σὲ περασμένα χρόνια τοῦ «Νουμᾶ».

— Σπουδαιωτάτη εἶδηση. Ὁ κ. Ξενόπουλος ἔκλεισε εἰρήνην μὲ τὴ «Ἐστία», ποὺ ἀρχινεῖ ἀπὸ αὔριον νῦν τοῦ δημοσιεύει ἓνα μεγάλο του δῆγημα. Καὶ τώρα δὲ μένει τίποτ' ἄλλο πιά γιὰ νὰ συχάσομε, παρὰ νὰ τελώσῃ κι ὁ πόλεμος καὶ νὰ κλείσομε εἰρήνην καὶ μὲ τὴν Τουρκίαν.

— Στὸ ἐρχόμενο φύλλον θὰ τυπώσομε τὸ ὑπέροχον «Νυφικὸ τραγούδι» τοῦ Λατίνου ποιητῆ Κάτουλου, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸ συνεργάτη μας Λέοντα Κουκούλα, καθὼς καὶ μερικὲς στροφές τοῦ Ζᾶν Μωρεᾶς μεταφρασμέναι ἀπὸ τὸν κ. Κλέωνα Παράσχον.

ΣΟΝΕΤΑ

ΕΛΙΑ

Στὴν κουφάλα σου ἐφώλιασε μελίσι,
 γέφυκη ἐλιά, ποῦ γέρνεις μὲ τὴ λίγη
 πρασινάδα ποῦ ἀκόμα σὲ τυλίγει
 Σὰ γάθελε νὰ σὲ νεκροτολίση.
 Καὶ τὸ κάθε πουλάκι στὸ μεθύσι
 τῆς ἀγάπης πιπίζοντας ἀνοίγει
 στὸ κλαρί σου ἐρωτάρικο κυνήγι,
 στὸ κλαρί σου ποῦ δὲ θὰ ξαναθήση.
 Ὡ πόσο στὴ θανάη θὰ σὲ γλυκάνουν,
 μὲ τὴ μαγευτικὰ βοή ποῦ κάνουν,
 ὀλοζώντανης νιότης ὁμορφάδες
 ποῦ σὰ θύμησες μέσα σου πληθαίνουν.
 Ὡ νὰ μ'προοῦσαν ἔτσι νὰ πεθαίνουν
 καὶ ἄλλες ψυχὲς τῆς ψυχῆς σου ἀδεραφάδες.

ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

(Οἱ τελευταῖοι στίχοι του)

Σοῦ ἀρέσαν τὰ σονέτα μου κι' ἀγάλι
 ἀγάλι ἐψυχοπόνεσες κ' ἐμένα,
 καὶ χάρισές μου, ὁμορφομάτα, μ' ἕνα
 φίλημα τὴν καρδιά σου τὴ μεγάλη.
 Ποιὸς ἐρράγισε τ' ἄλυκο ἀνθογάλι
 Καὶ ἀντὶς αἶμα νερά θωροῦ χυμένα,
 καὶ τὰ ἄνθια τῆς ἀγάπης μαραμένα;
 Εἶχε ὁ γυαλὸς τῆς γλῆκας γυρογάλι;
 *Μισοκρύβεται ἐν' ἄχαρο βιβλίον
 σκονισμένο, παλιὸ ἐκεῖ στὸ ράφι,
 τὸ ἐδιάβασες μιὰ μέρα σ' ἕνα πλοῖον
 καὶ δὲν καλοθυμάσαι οὔτε τί γράφει.
 Μὰ μιὰ στάλα ζωῆς πιωμένη σῶχει
 κι' ἀκόμα δὲν τὸ παραρρίχνεις, ὄχι».

Λ ΜΑΒΙΑΗΣ

ΔΙΠΛΑ ΣΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

ΤΩΝ SCHUMANN ΚΑΙ ΤΟΥ SAINT-SAENS

Τὸν περασμένο μῆνα παίχτηκε στὸ Concert
 Rouge μιὰ σύνθεσις τοῦ Ἑλληνα μουσικοῦ Μαρτίου
 Βάρβογλη, γνωστοῦ στοὺς ἀναγνώστες τοῦ Νουμά
 ἀπὸ κάποιον μουσικὸν τοῦ ἄρθρου — στὰ πέρασμένα
 χρόνια.

Δίπλα στὰ ὀνόματα τοῦ Schumann καὶ τοῦ
 Saint-Saens, τὸ νέο ὄνομα φιγουράρει περιλαμπρα
 καὶ οἱ Trois pièces en quatuor ἐνθουσίασαν καὶ
 ἐχειροκροτήθησαν ἔπως καὶ τὰ κομμάτια τῶν διδα-
 स्कάλων.

Ἡ μουσικὴ τοῦ κ. Βάρβογλη εἶναι Ἑλληνικὴ

καὶ τὰ μοτίβα τῆς σὰν ἀπὸ δημοτικὰ τραγοῦδια,
 μονότονα κάπως, ἀλλὰ παθητικὰ καὶ γεμάτα νο-
 σταλισμὸ. Εἶναι στιγμὲς ποῦ νομίζει κανένας ἔτι
 ἕνα Μανιάτικο μοιρολόι ξεσπᾶ ἀπάνω στὶς χορδὲς
 τοῦ βιολιοῦ καὶ εἶναι αὐτὸ γιὰ τὸν Ἑλληνα ἀκροατὴ
 κάτι ἀπερίγραπτο — τὸ ξεσκέπασμα καὶ τὸ διάβασμα
 τῆς ἴδιας τοῦ ψυχῆς.

Γιὰ τὸν ξένο ἀκροατὴ, θὰ ἔλεγα, κάτι σὰν
 πρωτάκουστο, σὰν ἀποκαλυπτικὸ, ἂν δὲν ὑπαρχε
 ἀπὸ προτῆτερα ἡ Ρώσικη μουσικὴ — ἕνα μεγάλο
 ξεδίπλωμα καινούργιων σκοπῶν καὶ συμφωνιῶν —
 μὲ τὴν ὁποία συγγενεῦει ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλληνα συν-
 θέτη. Αὐτὸ τὸ λέγω πρὸς τιμὴν του. Συγγένεια ψυ-
 χῆς! Καὶ τί ὑπάρχει μεγαλύτερο, τί πῶς εὐγενικῶς,
 τί πῶς σπάνιο...

Ἄχ Ἑλληνικὰ ὦδεῖα!...

Πότε τέλος πάντων;..

Παρίσι

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Σπ. Παν. Ἄργος. Καλὸ μὰ ἦρθε ἐξώρας. Σὲ πα-
 ρακαλοῦμε στεῖλε μας καὶ τὴ συντρομὴ. Γράφτηκες, κα-
 θὼς θυμάσαι, στὶς 24 τοῦ Μᾶη τοῦ 1911. — κ. Π. Π.
 Σωζόπολη. Λάβαμε τὴ συντρομὴ. Σοῦ στέλνουμε τοὺς ἀ-
 ριθ. 496 καὶ 498. Τάλλα, ἐλπίζουμε, νὰν τάλλαβες. — Μου-
 σόληπτο. Ναι. Ἡ «Θεσσαλία» τοῦ Σικελιανοῦ ποῦ τυπώ-
 θηκε στὸν προπερασμένο «Νουμά» σελ. 14) εἶχε πρωτο-
 τυπωθεῖ στὴν «Ἀκρόπολη» μὲ τὸν τίτλον «Πόλεμος» καὶ
 μὲ ἀρκετὰ τυπογραφικὰ λάθια. Τὰ δύο σημερνὰ του στὸ
 «Νουμά» εἶναι ἀνέκδοτα. — κ. Ν. Καστ. Ὀδησσό. Λάβαμε
 τὶς συντρομὲς κ' εὐχαριστοῦμε. Καρτεράμε τώρα καὶ τὸ
 λιανικὸ λ'σμό. Θεὸς νὰ σοῦ στείλουμε καὶ μερικὲς ἀπόδει-
 ξες γι' αὐτοῦ; Γράψε μας. — κ. Στ. Κον. Σπάρτη. Ζήτησέ
 το τοῦ κ. Πάλλη (Alex. Pallis Esq. Aigburth Drive. Liver-
 pool) καὶ θὰν τὸ λάβεις χάρισμα, ἂν καὶ μαθαίνουμε πὺς
 ὅσο βαστάει ὁ πόλεμος βιβλία δὲ στέλνει κανένας.

— Στὴν «Πατριδα» νῆς προπερασμένης Κεριακῆς (10
 Φεβρ. σελ. 3, στήλ. 1) ξανατυπώνονται ἀπὸ τὸ «Νουμά»,
 τοῦ περασμένου φύλλου τὰ «Τερά θελήματα» σελ. 30).

— Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Γ. Φέξη βγάζει σὲ τόμον τὶς «Πο-
 λεμικὲς σελίδες» τοῦ Σπύρου Μέλᾶ ποῦ τυπώνονται στὴ
 «Ν. Ἡμέρα». Ἄξιζε ἀληθινὰ νὰ βγεῖ σὲ βιβλίον μιὰ τόσο
 διαλεκτὴ δουλιὰ.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Υπενθυμίζεται τοῖς κ. κ. Μετόχοις, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καλοῦνται τὴν 28ην Φεβρουαρίου ἑ. ἑ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 3 μ. μ. ἐν τοῖς ἐνταῦθα Γραφείοις τῆς Ἐταιρείας (ἔδρα Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1) πρὸς συγκρότησιν τῆς ἐτήσιας τακτικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετόχων, ἀντικείμενα τῆς ὁποίας ἔσονται :

1ον) Ἀκρόασις τῶν ἐκθέσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν ἐλεγκτῶν περὶ τε τῶν πεπραγμένων κατὰ τὴν λήγουσαν χρῆσιν καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐταιρείας.

2ον) Συζήτησις καὶ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ὑποβληθσομένου ἰσολογισμοῦ τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ ὁρισμὸς τοῦ διανεμητέου τοῖς Μετόχοις ὀριστικοῦ μερίσματος.

3ον) Ἐκλογή δύο ἐλεγκτῶν πρὸς ἔλεγχον τῶν βιβλίων καὶ λογαριασμῶν τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὴν ἐπομένην χρῆσιν.

ὑπομνησκαται τοῖς κ. κ. Μετόχοις ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἐταιρείας, οἱ κάτοχοι 25 κατ' ἐλάχιστον ὄριον μετοχῶν τῆς Ἐταιρείας, διὰ νὰ ἔχωσι δικαίωμα εἰσόδου ἐν τῇ Συνελεύσει, ὀφείλουσι νὰ καταθέσωσι ἢ τουλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς πρὸς συνεδρίασιν ὀρισθείσης, ἀποδείξιν καταθέσεως τῶν τίτλων αὐτῶν παρὰ τῇ ταμείῳ τῆς Ἐταιρείας ἢ τινι τῶν ἐνταῦθα ἀνεγνωρισμένων Τραπεζῶν, ἐν Λονδίῳ δὲ καὶ παρὰ τῇ Lloyds Bank Limited, οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι Μετόχων καὶ τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, λαμβάνοντες ἀποδείξιν, ἣτις θὰ ἐπέχη θέσιν εἰσιτηρίου διὰ τὴν Συνέλευσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Φεβρουαρίου 1913.

Ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ

Ποιλεῖται στὰ γραφεῖα μας τέσσερις δραχμὲς (στὸ ἐξωτερικὸ στέλνεται μὲ δρ. 4,50 «ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ» τοῦ Δοστογιέφσκη, μεταφρασμένον ὑπέροχα στὴ δημοτικὴ ἀπὸ τὸν κ. Στέλιο Χαριτάκη. Τὸ βιβλίον εἶναι σὲ δύο τόμους σελ. 763 κ' ἔχει τυπωθεῖ στὰ Χανιά.

ΣΤΟΥΤ "ΝΟΥΜΑΣ",

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

πυλαιοῦνται τὰ πόλοῦθα βιβλία πρὸς ΜΙΑ δραχμὴ τὸ ἔξον ἀπὸ ὅσα εἶναι σημειωμένα μὲ ἄλλες τιμὲς

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ, «Ἡ Ματιὰ». — «Ἀγκάθια καὶ Τριβόλοι» (ἡγήματα). — ΧΑΡ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ, «Ὁ «Μέγ» Ἀλέξανδρος». — ΒΑΡΛΕΝΤΗ, «Δόξα καὶ Ζωή». — ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗ, «Δάφνης καὶ Νλὸς» τοῦ Λόγγου. μετάφρ. — «Τίμωνας ὁ Μισάνθρωπος» τοῦ Λουκιανοῦ (μετάφρ. λ. 50) — «Ὁ Προσκυνητὴς». — ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ, «Τὰ Τραγοῦδια τοῦ Ἀπρίλη» (δρ. 2). — Π. Σ. ΔΕΛΤΑ «Στοχασμοὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας» (λ. 50). — «Γιὰ τὴν Πατριδα — Ἡ καρδιά τῆς Βασιλοπούλας» (δρ. 3,50). — «Παραμῦθι δίχως ὄνομα» (δρ. 3,50). — «Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου» (τόμος 2, δρ. 4,50). — ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ «Ἀπὸ τὴν Κόσμο τοῦ Σαλονικοῦ». — ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΑΪΩΤΗ «Φυλλᾶδες τοῦ Γερουλήμου». — ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΖΕΡΒΟΥ, «Νησιώτικα Τραγοῦδια». — Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ, «Τὰ Γεωργικὰ τοῦ Βεργίλιου» (λ. 50). — «Σακόνταλα» τοῦ Καλλιμάχα (δρ. 1). — ΙΔΑ, «Σαροθράκη» δρ. 2. — Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗ, «Τὰ Τραγοῦδια τοῦ Στρατιώτη» (λ. 10). — ΑΝΤΩΝΗ Κ. ΑΕΚΟΠΟΓΑΟΥ, «Τὸ Βιολί». — ΑΛΕΞ. ΜΑΡΦΩΤΖΟΓΑΟΥ «De Profundis» τοῦ O. Wilde (δρ. 2). — ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ «Ἄη. τοῦ Δελινοῦ» (δρ. 2). — «Οἱ νεκροὶ τῆς ζωῆς» (δρ. 2). — «Στὸ Ἄλμπουρο» (δρ. 2). — ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ, «Ὁ ἔμπορος τῆς Βενετίας» (Β' ἔκδοσις). — ΑΛΕΞΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ, «Ἀθρόπινος Μηχανισμὸς». — ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ, «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Καινοῦργια». — ΖΗΣΙΜΟΥ ΣΙΔΕΡΗ, «Ὁ Αἴας» τοῦ Σοφοκλή (μετάφρ.). — ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ, «Πλοῦτάρχου: Περὶ Παίδων Ἀγωγῆς» (μετάφρ.). — ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ, «Μπομπούκια». — Δ. Η ΤΑΓΚΟΠΟΓΑΟΥ δράματα: «Ζωντανὸ καὶ Παθαμμένοι». — «Ὁ Ἄστωτος». — «Οἱ Ἀλυσίδες» (δρ. 2). — ΜΕΝΟΥ ΦΙΑΝΤΑ «Ἀπὸ τοῦς θρόλους τῶν Αἰώνων». — «Γραμματικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς Γλώσσας» (Α' ἔκδοσις) καὶ Β' ἔκδοσις, τόμοι 2 (δρ. 5). — Ζ. ΦΥΤΙΑΗ, (δράματα): «Τὸ Ἐλθετο», — «Δίχως Ἀκρογιάλι», — «Ντισμένο στὸν Ἄμμο». — ΦΩΤΗ Δ. ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ Γλωσσικὸ Ἔγγραφο». — «Στὴ «Φοιτητικὴ Συντροφικὴ» λ. 50). — ΠΑΝΤΕΑΗ ΧΟΡΝ, «Μελάχρα».

Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ, λ. 25 παραπάνου ὁ κάθε τόμος.

ΤΟΜΟΙ περασμένοι τοῦ «ΝΟΥΜΑΣ» (ἔξον ἀπὸ τὸν πρῶτον τοῦ δὲν ὑπάρχει κανένα του ἀντίτυπον) πωλοῦνται δρ. 12,50 ὁ ἕνας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. χρ. 12,50 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.